ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ПСАЛЬЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№217 (21.375) ● 2008 гъэм щэкIуэгъуэм (ноябрым) и 11, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ●

adyghe@mail.ru
adyghepsale.ru

УФ-м и Президентым и гъэтIылъыгъэ фондым къыхэкIыу

Урысей Федерацэм и Президент Медведев Дмитрий и гъэтIылъыгъэ фондым къыхэкIыу Прохладнэ районым щыщ Приближнэ станицэм дэт интернат школым сом мелуани 2,4-рэ къыIэрыхьэнущ.

КЪЭРАЛЫМ и Iэтащхьэм Iэ щIидзащ зи узыншагъэр зэкIэлъымыкIуэ сабийхэр щрагъаджэ Iуэхущ Iапи 65-м езым и гъэтIылъыгъэ фондым къыхэкIыу 2008 гъэм сом мелуан 200 яхуэунтIыпщыным теухуа унафэм. А ахъшэр трагъэкIуэдэнущ сабий ныкъуэдыкъуэхэм я псэукIэр егъэфIэкIуэным, абихэм я Iуэхум нэхъ къезэгъ унэльащIхэр, оборудованэр къащэхуным.

КЪБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм и лэжьакIуэ Маразинэ Валентинэ кьыIэрыджIамкIэ, Приближнэ станицэм дэт интернатыр зыхуэныкъуэ оборудованэр къыщыгъэлъэгъуа заявкэр федеральнэ министерствэм ягъэхьащ.

КЪБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я пресс-Iуэхущ Iапи Iэ.

● Къэрал къулыкъущIапIэхэм

Ухуэныгъэ IэнатIэм и Iуэху зыIутым теухуауэ

Дыгъуасэ Налшык Правительствэм и Унэм КъБР-м и Правительствэм и зи чэзу зэхуэс щекIуэкIащ. Абы щэщIауэ щытепсэльыхьащ КъБР-м Ухуэныгъэмрэ архитектурэмкIэ и министерствэм 2007 гъэмрэ дызэрыт ильэсым и мазибгъэмрэ зэфIиха лэжьыгъэм. Апхуэдэу зэIущIэм и утыку кIральхьащ адрей министерствэхэри зыгъэпсейтей Iуэхугъуэ зыбжанэ.

ЗЭIУЩIЭРкъызэIуихащ икIи иригъэкIуэкIащ КъБР-м и Президент **Кьанокъуэ Арсен,** Абы и дэжьыгъэм хэтащ КъБР-м и Правительствэм и Унафэщ **Ярин Андрей,** министрхэр, республикэм и кьалэ, куей администрацIэхэм я Iэтащхьэхэм ухуныгъэ IуэхуэхмкIэ я къуэдзэхэр. Абыхэм я пащхьэм доклад щиIащ КъБР-м ухуэныгъэмрэ архитектурэмкIэ и министр **АфэщIагъуэ Михаил.**

ЗэIущIэр зэрекIуэкIам теухуа тхыгъэ ди газетым и къыкIэлъыкIуэ кьыдэкIыгъуэм тетынущ.

ЖЫЛАСЭ Маритэ.

● Дыгъуасэ

Сабий сымаджэхэм я «Вагъуэ цIыкIу»

Жьэн уз зэфыкI сабийхэм я узыншагъэр щыIэфIагъэувэж «Вагъуэ цIыкIу» санаторэм ильэс 11 хьауэ щрагъэкIуэкI зэхъуэкIыныгъэхэр и кIэм нагъэсаш икIи дыгъуасэ кьыIэIуахыжащ. Абы кьрик хьэлIащ Къэбэрдей-Балькъэр Республикэм и Президент Кьанокъуэ Арсен.

ЖьЭН УЗЫМ илыкI цIыхухэм я бжыгъэр нэхъ мащIэ зэращIыным егупсысу, 1936 гъэм КъБР-м кьыщызэрагъэпэщауэ щытащ «Вагъуэ цIыкIу» санаторэр. Жьы хьуа санаторэ унэм елэжьын щIадзащ 1989 гъэм, ауэ абы хуэхь мылькур зэрымащIэ дыдэм кьыхэкIыу, 1994 гъэм Iуэхур зэпагъэуат.

Жьэн узым нэхъри зиубгъункIэ шынагъуэ зэрыщыIэм кьыхэкIкIэ, КъБР-м Узыншагъэр хьумэнымкIэ и министерствэм 1997 гъэм кьыхилъхьащ санаторэр кьызэIухыжыкн хуейуэ. ЩIэнум и зэхуэдитIыр и кIэм нэсауэ дыгъуасэ ар кьызэIуахыжащ. Санаторэм и дохутыр нэхъыщхьэ ПIаз Маринэ зэрыжаIамкIэ, иджыпсунэ Iуэхуэр зэрыгъэзэжащ. Санаторэм щы гектари 2,5-рэ еубыдри, абы иджыри ухуэныгъэ куэд текIуэнущ. Псалъэм папщIэ, сабийхэр щыджэгун щы Iыхьэ яхуэхьыпхьащ, апхуэдэу «Горэленхоз»-р кьешэлIауэ, санаторэм и хьуре-ягъкIэ удз зэмылIэужьыгъуэхэр щыхэсэн хуейщ. Ухуэныгъэхэм хухаха мылькум щыщу къэнамкIэ сымаджэхэм зэрелIэзэ, узэкр кьыхэрахутэ Iэмэпсымэхэр кьэщхэухгъхьащ, - жиIащ Президентым.

Кьыхэгъэщыпхьащ санаторэм и унэщIэр яухуэным сом мелуан 60 зэрыхуаутIыпщар. Абы сом мелуан 50-р федерал мылькущ, 10-р КъБР-м и бюджетым щыщщ. Щыгъуазэ дыдэращIамкIэ, сом мелуан 60-м щыщу нобэкIэ кьагъэсэбэпар мелуан 19,4-щ. Лэжьыгъэу кьэнар 2008 - 2010 гъэхэм зэфIагъэкIыну я муратщ.

КЪАНЫКЪУЭ Анфисэ.

Дохутыр нэхъыщхьэ ПIаз Маринэ щогуфIыкI санаторэм и кьудамэр къыIэрыIэIуахам.
Сурэтхэр **МАМИЙ Руслан** *трихащ.*

Я махуэр ягъэлъапIэ

Дыгъуасэ, щэкIуэгъуэм и 10-м, ягъэльэпIащ Милицэм и махуэр. Абы теухуа гуфIэгъуэ зэIущIэ щекIуэкIащ Къэрал кIуэцI IуэхуэхэмкIэ министерствэу КъБР-м щыIэм.

КЪУЭЗЭХУЭСАХЭМ я махуэшхуэмкIэ екъуэхуащ, ильэс 91 гъуэгуанэ кьызэрыпэкIа хабзэхьумэ IэнатIэм и блэкIамрэ и нобэмрэ кIэщIу тепсэльыхьащ республикэ милицэм и унафэщI генерал-майор **Томчак Юрий**. Министрыр апхуэдэуи кьытеувыIащ идкьыпсту IэнатIэм игъуэта зыужьыныгъэм, къызэрызэгъэпэщам, Кавказ Ищхьэрэр, зэрыщыту Урысейр, зэIызыщIэну зи мурад бзаджэщIэхэм ебэныным хуэунэтIауэ зэфIагъэкIахэмрэ кьалэныгъэ кьалэнэхэмрэ, фIыщIэ яхуиIащ сыт щыгъуи закьыщIэзыгъакъуэ республикэ унафэщIхэм. АдэкIэ Томчак Юрий къызэхуэсахэм кьахуеджащ УФ-м кьэрал кIуэцI IуэхуэхэмкIэ и министр Нургалиев Рашид кьахуигъэхьа хьуэхъум.

ГуфIэгъуэ зэIущIэм хэтащ икIи си махуэр зыгъэльапIэхэм хьуэхьукIэ захуигъэщащ КъБР-м и Президентым и Администрацэм иУнафэщI **Къэжэр Альберт,** КъБР-м и Парламентым и УнафэщI **Бечелов Ильяс,** КъБР-м щыIэ НаркоIуэхущIапIэм и унафэщI **Кульбаев Руслан,** УФ-м и ФСБ-м и управленэу КъБР-м щыIэм и унафэщI **Сердюк Владимир** сымэ, нэгъуэщIхэри.

АдэкIэ министрым кьалэн мытынцыр езыхьэкI хабзэхьумэ пэрытхэм медалхэр, бгъэхэIу дамыгъэхэр, фIыщIэ тхьилъхэр, саугъэт зэхуэмыдэхэр яритащ УФ-м и Президентым, УФ-м, КъБР-м я МВД-хэм, УФ-м Узыншагъэр хьумэнымрэ социальнэ зыужьыныгъэмкIэ и министерствэм кьабгъэдэкIыу. Апхуэдэу и кьалэнхэр щигъэзащIэм кьигъэлъэгъуа лIыгъэмрэ хахуагъэмрэ папщIэ Урысей Федерацэм и Президент Медведев Дмитрий и УказкIэ «Жылагъуэ хабзэр хьумэным кьызэрыщыхэжаныкIам папщIэ» медалыр хуагъэфащащ КъБР-м щыIэ МВД-м и ОСБ-м и оперуполномоченэ нэхъыжь милицэм и капитан Щоджэн Елдар, министр Нургалиев Рашид и унафэкIэ милицэм и полковник цIэр фIащащ ППСМ-м и унафэщIым и кьуэдзэ Сыжажэ Абдулчэрим.

УАРДЭ Жантинэ.

Сурэтхэр **ТОЛГУРОВ Камал** *трихащ.*

● Политикэ партхэм

Путин Владимир и егъэблэгъапIэм

ФокIадэр кьызэрихьэрэр Налшык щолажъ «Зыуэ щыт Урысей» партым и унафэщI Путин Владимир и жылагъуэ егъэблэгъапIэр. Абы и Iэтащхьэщ Налшык къалэ округым и администрацэм и унафэщIым и кьалэнхэр зыгъэзащIэ Сорокин Виктор.

БЛЭКIА мазитIым республикэм и цIыхухэм кьабгъэдэкIыу кьаIэрыхьащ тхьэусыхафхэуэ 350-м щIигъу. Абыхэм я нэхъыбэр зытеухуар псэупIэм, ветеранхэмрэ ныкъуэдыкъуэхэмрэ кьэралым защIигъэкъуэнымкIэ и щIэм дильхьэжахэр гъэзэщIа зэрыхъум пыщIа гугъуехьэрщ.

Путин Владимир и егъэблэгъапIэм депутат гуп щолажъ. Блыщхьэ, бэрэжьей къэс цIыхухэм мыбдеж зыщыхуагъэзэфынущ «Зыуэ щыт Урысей» партым КъБР-м и Парламентым щиIэ фракцэм и депутатхэм.

Иджы дыдэ егъэблэгъапIэм цIыхухэм щаIуIащ республикэм и хабзэгъэув органым и УнафэщI Бечелов Ильяс. КъекIуэлIахэм я нэхъыбэр зи ныбжь хэкIуэтахэрщ, цIыху гупым кьабгъэдэкI гхыгъэхэр яIыгъыу.

Псальэм и хьэтыркIэ, «Къэббалькъцентрпроект» ОА-м и лэжьакIуэу щытахэм я цIэкIэ зы гуп кьэлъатIуащ Iуэхущ Iапи м и лэжьакIуэхэм улахуэ ирамыту зэтрагъэхьа щIыхэр кьратыжьнымкIэ щIэгъэкъуэн хьуну. КьызэрыщIэкIамкIэ, ахэр сом минищэ зыбжанэм ноблагъэ. ГъэщIэгъэуэн кьызыщыщIа цIыхухъуи кьэкIуащ: 2005 гъэм абы и автомобилыр ищащ, иужькIэ и уасэр кьритыжьну кьыжезыIам и псальэр и фIэщ хьури. Суд тращIыхьащ мы Iуэхум, арщхьэкIэ зы сом езым иджыри кьыIэрыхьэжакъым.

Апхуэдэ щытыкIэ гугъум ихуа цIыху 11 а махуэм егъэблэгъапIэм кьекIуэлIащ. Парламентым и УнафэщIым кьитэгъуэтащ дэтхэнэ Iуэхури зэрызэфIагъэкIым езыр кIэлъыплъыну.

ЕгъэблэгъапIэм и лэжьакIуэхэм быдэу жаIэ: зы цIыхум и тхьэусыхафи гулъытэншэу кьагъэнэнукым.

Фигу кьыдогъэкIыж: цIыхухэр блыщхьэ, бэрэжьей къэс цIыхухэм мыбдеж зыщыхуагъэзэфынущ «Зыуэ щыт Урысей» партым КъБР-м и Парламентым щиIэ фракцэм и депутатхэм.

Иджы дыдэ егъэблэгъапIэм цIыхухэм щаIуIащ республикэм и хабзэгъэув органым и УнафэщI Бечелов Ильяс. КъекIуэлIахэм я нэхъыбэр зи ныбжь хэкIуэтахэрщ, цIыху гупым кьабгъэдэкI гхыгъэхэр яIыгъыу.

Псальэм и хьэтырк

АДЫГЭ ПСАЛЪЭ

НАЛЫК

№6 2008 гъэ

Ди къалащхьэмрэ къалэдэсхэмрэ ятеухуа напэкIуэцI

● Тхыдэ

ЛIэщIыгъуэкIэ узэIэбэкIыжмэ

Итъэсищэ и пэкIэ Налшыкыабы и Iэгъуэблагъэмк щыIакъыжъыжьмэ промышленнэ Iуэжущапlэщхуэхэр. Къалащхьэм дэтар хьэпшып зэмылIэужьыгъуэжьр къыщIэзыгъэкI Iэнатlэ цIыкIуэмрэ псы щхьэл зыбжанэрэщ, кхъуэщын, чырбыщ, сэхущащ завод мынкхэмрэ кхъуей.

тхъу хуэлажьм щеIэжь Iуэ хущапlэхэмрэщ. 1900 гъэм нрихьалIэу псорн зэкI ту кьалэм хнубыдз щIыпIкIэм предпринятэ щитIым щIигъу щIыIэ арат. Абыхэм щыIажьэрт цIыху щипlIэ гIощIэ щыIрэ.

ЗЫЗЫУЖЬУ хуежьа кьалэм и дежкIэ ар мащIэ дыдэт. Ауэ 1906 гъэм предприятэхэм я бжыгъэм фIыуэ кхьыхэхъащ.

Налшык дащIыхьащ тыкуэн ыбжанэ. Абыхэм щащэрт Налшык и заводхэм, фабрикхэм я щыIащIагъэкI хьэпшып зэмылIэужьыгъуэ куэд. Иней Iэхъущапlэхэм щелэжьырт фэм, Iуащэ гъущIыкIэхэм. Абыхэм щащырт адрей гъунэгъу куейхэм щIэупlэшхъуэ щызиIэ башлыкъхэр, уанэжэр, гъущIыкIэ Iэмэпсымэхэр. Апхуэдэу фIыуэ ящэхуэрт пхъэбгъуэр, пхъэ хьурейхэр. Абыхэм ящыщ дэтхэнэми кьалащхьэм мыпIъкушхуэ кхыхуихьырт.

ХI лIэщIыгъуэм и пэщIэдзэхэм адыгэжь хуабжьу елэжьу щытащ Iэщыпшхуэ гъэнымрэ шы зехуэнымрэ. Псом хуэмыдэу мыпIъкушхуэ Кьэбэрдейм кхъухьырэ шы щэнымк. Ахэр ящэхурт Мэздэгу, Псыхуабэ, Iифлис, нэгъуэщI кьалэщхуэхэми кьикI сатуущIэхэм. Урыс пащтыхьымк и дзэкэм папщIи шы кхуэ ящэхурт. Апхуэдэу 1901 гъэм пащтыхьымк зыIэригъэхьауэ щыгъащ сом мин 40-м щIигъу зи уасэ шы лъэпкъыфI. Jеблэмэ Урысейр Кьэбэрдейм кхьыдэпкъыкIи, шы заводыщхуэ яухуат.

Адыгэ щIыналъэм зиужьырт. А лъэхъэнэ дыдэм Налшык округым кхъыщIэлуэх банкхэр, ахъщэ хъумапIкIэр. «Мэкъумэшыщ1эхэм я банккIэ» зэдзэ Iуэхущапlэм Iыгъэ зэрыщIыуэ кхъыдахьырт, я уней лъапсэхэм, Iыгъэ щIапlэхэм, хъупlэхэм зрагъэужьырт. Щхьэж кхъэзригъэсэбэпыкI елъытагъ куэд кьулей ирихьэщащ, а Iэмалым, кьуелейсыз дыдэ дкъуари мащIэтэкъым. Апхуэдэу цIыкубэм кхьыгъэтэрт налогхэр. Ахэр псом я дежкIи зэхуэдэдэ, кхъэзригъэжьI лэжьакIуэбзар пэпlэщIыртэкъым.

Апхуэдэ политикэ мыхъумыщIэм игъэгубжь цIыкуэхэм пэкIуэхэр кхъэзригъэпэщырт. Абы зэхуэдэу хэтт щIыпlэм щIыпсэу лъэпкъ псори, Абыхэм кхьапэIэсырт Урысейм и курыкупсэм щекIуэкI зэрызехьэжь я зыкIбархэр. Апхуэдэу 1905 гъэм дыгъэгъазэм Москва зыкьыщIыщIэтхэм я Iуэ хур дабытыкIу Налшыки пэкIу им щекIуэкIаУэ щытащ, уеблэмэ Iэщэкр кхъэщIтаи яхэтт. Арщхьэкlэ зыкхъэзыIэта гуащIэрыпсэухэр щIэх дыдэу я пIэ ираГъэтIысхьажащ, зэрыпхьэрийхэм я кхъэзригъэпэщакIуэкэри ягъэтIысауэ щытащ. Апхуэдэ щIытыкIэм иту Кьэбэрдейр Урысейм 1917 гъэм кхыщхьеГ революцэшхуэм хыхьат.

ХЬЭГУАЛЭ Быхуэ.

НАЛЫК

Ди къалащхьэмрэ къалэдэсхэмрэ ятеухуа напэкIуэцI

№6 2008 гъэ

● Гъуазджэ

Къафэр зи гъащIэ гъусэ

- Сэ си нэгум щIэт зэпытт «Кабардинка» цIыхубэ кхъэфакIуэ ансамблым хэт Мысачэхэ Валентинэрэ Надеждэрэ, Ало Жаннэ, Шортэн Аллэ сымэ, нэгъуэщIхэри. Си гурыщIэ щхьэт абыхэм хуэдэ сыхъуну, - игу кьегъэкIыж Тумэ ФатIимэ.

Аэрэ хьуэпсапIэ кьудейуэт кьыхэзыгъэтэгъэ, и адэ Михаилии и анэ Тамари я хьыджбзыр артистк хъуну зэрыхуэмейр ищIэрти. ЕтIуанэрауэ, езы дыдэми щэч кьытрихьэрт ар хуэзфIэкIыным. Арати, мурадищащ юрист Iэщ Iагъэмхуеджэну. И адэ-анэм ар щажриIэм, абыхэм я гур псэхужащ икIи хуит ящIащ сызыщIэхъуэпсэ кьэфакIуэ гупым зэкI зяхьхьну.

Адрейхэм кьаэщ хьыджбзэ щIыкIур кьэфэну ирагъэбдзэгъащ Профсоюзэм щэнхабзэмкIэ я унэм. Абы гуп щхьэхуэ щигъасэрт балетмейстер щIэрыIуэ Алэкьей Мухьэмэд.

- Апхуэдэурэ школ къэухьгъуэр кьэсащ. Юрист Iэщ Iагъэмхуэсдэжи папщIэ лъжьыгъэ стажу илъэситI уиIэн хуейуэ кхъыщIэкIати, кьалэм дэт военкоматым сыуващ, ауэ кьэфэнри Iэщ Iыб схуэщIакъым, - жеIэ ФатIимэ.

Iуэхур хьунымэ, аракъэ. Ныбжьыщ Iэхэр кхъэзрыфэм еплъыну зэгуэрым гупым къахьыкащ «Кабардинка» ансамблым и пшынауэ цIэрыуэ ДышэкI ФатIимэт. Абы занщIэу гу льитащ Тумэм и кьэфэкIэ дахэм икIи ар лъэпкъ кьэфакIуэ гуп нэхъыщхьэм иригъэблэгъащ. Гъуазджэм пэкIэ дихьэха щхьэкIэ, ар Iэщ Iагъэ ищIыну тегушхуэрт кхъым ФатIимэ. Абы ДышэкIым жриIащ и адэ-анэр абыкIэ арэзы зэрымыхъунур. Арщхьэкlэ ДышэкIыр абдеж кхъыщIувыIакъым: ар ФатIимэ и унагъэм кIуащ икIи ягуригъэIуащ я быным бгъэдэлъ зэчийм хуэдэ кхъызыдалъхуэр зырызу зэрыщIытыр, кхъфэныр кхъпаубыдмэ, щIыуагъэ ин зэраIэщIэкIыр. Сыт ящIэнт нэхъыжьхэм? ЗэчэнджэщIжщ, зэгупсысыжри, я пхъур хуит ящIащ кхъфэкIуэ гупым хьыхьыну.

Абы гъэсакIуэ хуэхъуа, гъуазджэм и лэжьакIуэ цIэрыIуэ Ульбашев Мутай ФатIимэ ину эгъащ, кхъфакIуэ нэхъыфIхэм я щапхъэм тету игъэсащ. ИужькIэ хьыджбзым и гъэсакIуэу щытащ абы щхьэгъуэ хуэхъуа, мы зэманым «Кабардинкэм» и балетмейстер Атэбий Игорь.

КъэфакIуэ нэс ухъун папщIэ куэд хууейщ. А Iуэхугъуэхэм яхэтщ зэIуплъэгъуэкIэ мыхьэнэшхуэ зимыIэу кхъыщIыхьу гуэрхэри: фащэр зэрокIур, сэхуэсипlэ зыхэлъхьэкIэр, нэгъуэщIхэри. ГъэщIэгъуэнракъэ, адыгэхэм ди лъэпкъ фащэр нэгъуэщI лъэпкъ куэдым ящыгъыи, ар дэ тхуэдэу зэкIу щыIэкым. Абы и зы щапхъэ Игорь кьыджиIэжат. Зэгуэрым Москва щекIуэкIырт Кавказ Ищхьэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я фестиваль. Абы къэфакIуэ гуп зыбжани хэтт, ди лъэпкъ фащэм хуэдэ ящыгъыу. Абыхэм ящыщ зым и балетмейстерыр Игорь кхъыбгъэдыхьэри кхъыжриIат: «Фи къэфэкIэм сыкIэлъоплъ, сыныфхоплъри, фи ансамблым хэтыр зы къэмынэу узэркъым фрещхьщ. Ди къэфакIуэхэм ящыгъ фащэр фыфейхэм къакIэрыхуркъым дахагъкIэ, ауэ фэ нэхъ фэкIуу кхъыщIохъу. Фащэ зехьэкIэм щэху хэлъмэ, кхъыIэ, кхытхуэIуэх», - жиIэри. Абы пэж куэд хэлъщ, сыту жыпIэмэ ди фащэм хуэдэ ящыгъыу утыку кхихьэхэр щыIэщ, арщхьэкIэ абы уардэ щIэхъукIыр ар зеIэхэрщ.

И зыIыгъыкIэкIи, и теплъэкIи, и къэфэкIэкIи дэбгъуэн лъэпкъ щымыIэу Атэбий ФатIимэ илъэс тIощIрэ щыкIэ кхыщIыфащ «Кабардинкэ» ансамблым. Гупым я гъусэу абы зыкъыщIигъэлъэгъуащ ди хэкум и щIыпIэ куэдым, апхуэдэу Германием, Италием, Америкэм, Испаниемрэ, нэгъуэщI хамэ къэралхэми я утыкухэм мызэмыгтIэу Iэгуауэ инхэр щыхуаIэтащ. Кхъэзрыфэн хуей илъэс бжыгъэр ирикъуа нэужь, ФатIимэ хъыджэбзым и гъэсакIуэу щытащ абы щхьэгъуэ хуэхъуа, мы зэманым «Кабардинкэм» и балетмейстер Атэбий Игорь.

КъэфакIуэ нэс ухъун папщIэ куэд хууейщ. А Iуэхугъуэхэм яхэтщ зэIуплъэгъуэкIэ мыхьэнэшхуэ зимыIэу кхъыщIыхьу гуэрхэри: фащэр зэрокIур, сэхуэсипlэ зыхэлъхьэкIэр, нэгъуэщIхэри. ГъэщIэгъуэнракъэ, адыгэхэм ди лъэпкъ фащэр нэгъуэщI лъэпкъ куэдым ящыгъыи, ар дэ тхуэдэу зэкIу щыIэкым. Абы и зы щапхъэ Игорь кхъыджиIэжат. Зэгуэрым Москва щекIуэкIырт Кавказ Ищхьэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я фестиваль. Абы къэфакIуэ гуп зыбжани хэтт, ди лъэпкъ фащэм хуэдэ ящыгъыу. Абыхэм ящыщ зым и балетмейстерыр Игорь кхъыбгъэдыхьэри кхъыжриIат: «Фи къэфэкIэм сыкIэлъоплъ, сыныфхоплъри, фи ансамблым хэтыр зы къэмынэу узэркъым фрещхьщ. Ди

Налшык и Дубки хьэблэм щыIэ лъхуапIэ унэм щыдохутырщ Ахьей Динэ Мухьэмэд и пхъур. Ахьейр и лэжьыгъэм хьэлэлу зэрыбгъэдэтым папщIэ мызэ-мытIэу телевиденэмри, радиоми, газетхэми ирагъэблэгъащ икIи фIыкIэ и цIэр куэдрэ ящIуащ. Нобэ ар ди псэлъэгъущ.

- Динэ, уи Iэщагъэр епхащ цIыхум дежкIэ нэхъ лъапIэ дыдэм. Кьохьу уи Iэмыщ1э пситI щиль. У и Iэщагъэр кьыззэрыхьэпхам, лэжьэн зэрыщIэбдзам я гугъу кьытхуущIыт.

- Дохутыру седжэну сызэрыцIыкIу льандэрэ сыщIэхъуэпсырти, курыт школыр ехьулIэныгъэкIэ кхъэуха нэужь, еджэным щыпсыщащ ди университетым и медицинэ къудамэм. 1979 гъэм ар диплом плъыжькIэ кхъэухащ икIи Саратов сагъэкIуащ абы и мединститутым иординатурэм си щIэныгъэм щыгъэзэхъуэну. Еджэныр сыхуэму кхъэгъэзэжа нэужь, 1981 гъэм Налшык кьалэ лъхуапIэ унэм лэжьапIэ сыуваща. А зы унэрт абы щыгъуэ апхуэдэу кьалэм дэтыр. Иужькlэ, 1997 гъэм, Дубки хьэблэм дагъэкIуащ.

- Уэзрыдохутыр Iэзэри, уэ зыкъыпlэщIагъэхуэну цIыхухэм зэрафIэфIри щэхухьым. Апхуэдэ зэфIэкI къыплъыкIуэкIыныкIэ сэбэп къыпхуэхьуа щыI?

- Шэч хэлъкъым уи лэжьыгъэр ебгъэфIэкIуэным уи щхьэ закъуэкIэ уэзрыпэмыльэщынум. ДэIэпыкIуэгъу лъэпсу сиIащ университетым ильэсихкIэ сыщезыгъэджахэу Жэмбэч Риммэ, Сайф Маржынэт,Ахриев Хьэжы, КIэнцIэлий Лиуан сымэ. Сыт щыгъуи си гум илъынущ КъущхьэбИ Викторрэ медицинэ факультетым и деканэу щыта Щомахуэ Алексейрэ.

Апхуэдэу и цIэр кхъисIуэну сыхуейт лъхуапIэ унэм и дохутыр нэхъыщхьэ Темботт Марие. Ар унафэщI Iущщи, дохутырхэми Iэмал догъуэт ди лэжьыгъэр едгъэфIэкIуэну. Апхуэдэуи фIыщIэ хуэущIыхьэщ Марие и дохутыр ящхьэзэхэу Кьрымшэкъал Заремэрэ Снежко Татьянэрэ.

- Сабий узынщэ къащIэхьуэн папщIэ, цIыхубзэм ящIапхъэхэм утезгъэпэсэ лъыхьынут.

- Хамэ къэралхэм щы-хабзэщ зэрыщэн и пэкIэ, нысбжьыщIэхэм дохутырхэр зрагъэплъыныр. Ди дежкIэ апхуэдэ, ди жагъуэ зэрыхъуэпсыр щыIэкым. Е ягу, е я жьэжьей хуэдэхэр кьеуэзу уэндэгъу мэхъухэри, ди дежкIэ кIуа нэужьщ кхыщытщIэр. Уэ зэрыщIалэр япкрыгу кхыщIэкIмэ, ар сабийми анэми зэран яхуэхъункIэ зыкхуэIуа щыIэкым. ЕпхьэлIэхуну хущхъуэ псомкIи демыIэзэфу, уэндэгъум езэгъыну - хэр хьидолъхьэ. ЦIыхубзэм за хуэзгъэзэну сыхуейт унагъуэ ихьэн и пэ кхиуэу, поликлиникэм кIуэуэ дохутырхэр зрагъэIэзэну, загъэхьужыну. Апхуэдэм зыхуэбгъэхьэзэрмэ, анэмрэ сабиймрэ уэзынщэу зэIэпыкIынущ. Сыт хуэдэ уэрпхуэгъэхьужынущ, ар кхъыщгъэтIасэмэ.

- Сабийр сымаджэщым кхъыщIэзынэ анэхэм я бжыгъэм хэщIрэ?

- Ди жагъуэ зэрыхъунщи, апхуэдэ анэхэр иджыри щыIащ, ауэ мы нужьрей зэраным ахэр хэпщIыкIыу нэхъ мащIэ хьуащ. И сабийр мыбдеж кхъыщIинэу щIэкIыжыну мурад зыщIа анэм до лъэIу, доущие и быныр иб9 имыщIу иплъжыну. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, нысбжьм ильэу сабийр зыгъэкIуэдыжыну е абы хуэмеихxэу зыгъэувa анэм и гупсысэкIэм зытхуэгъэхъуэжьыркъым икIи бын ныкъ насыпышхуэ зэрыщымыIэр, иужькIэ абы зэрыхущIегъуэжьынур жеIэ. Пэтми, кьатхугурыгъаIуэркъым. Ди деж махуибдкIэ, сабий сымаджэщым зы мазэ хуэдизкIэ щIэпlа нэужь, зеиншэхэм якIэлъыпlлъынымрэ зыхуэят хуэгъуэзэнымкIэ Iэухуащапlэхэращ адэкIэ абы и унафэр зыIэщIэлъыр. Бын зимыIэхэм япIыну къащтэ е, сабий зеишэхэм ящыщ мэхъури, къэралым епI.

- Сабий кьалъхуэм зи узынщагъэм сэкъат иIэ куэд кьаэхIрэ?

- Апхуэдэхэри щыIэщ. Сабийм пкърыткIэ хьуну узыфэхэр нэхъ мащIэ хьунущ, бзыльхугъэ уэндэгъуэм кхыкIэльэпlлъ дохутырым кхыкIрыпэхэр игъэзащIэмэ. Апхуэдэу уэндэгъугъэр тхъэмахуэ 12, 20, 32-рэ щрикъум ирихьэлIэу абыхэм УЗИ зрагъэплъын хуейщ. Абы сабийр ныкъуэдыкъуэ дыдэу кьигъэльагъуэмэ, уепсальэу цIыхубзым щебгъэнэжьыфынущ. Ауэ сабийр пхуэгъэхьужынымэ, ныбэм иль щыжьэ хущхъуэ ирахьэлIэу щадзэ.

- Иужьрей зэманым сабий кьалъхуэм я бжыгъэр хэхъуэр пэж?

- Пэжщ, иужьрей ильэсищ-плIым сабийхэм я бжыгъэр фIыуэ нэхъыбэ хьуащ. Ди Iэскэн ЕтIуанэ кьуажэр кьэсщтэнщи, нэхъапэхэм маззэм зы сабий е тIу кьаэхъуэу щытамэ, мы гъэм и бжьыхьэ мазитI кьудейм нысащIибгъум бын ягъэтащ. Ди участковэ дохутырым сепсэльати, ильэс ныкъуэм кьрифыбдзу ильэсым кьалъхум хуэдиз кьаэхъуэуэ жиIащ. Ар фIыгъэшхуэкъэ-тIэ!

Псоми зэрытщIэщи, кьуажэ школхэри сабий садхэри зэхуащIыж цIыкIуэр зэрымащIэм кьыхэкIыу. Анэжэмрэ сабийхэмрэ зэрызыщIагъакъуэ Iуэхугъуэ пыуХыкIахэр кьэралым щызэфIах хьуащи, абы фIы кьыпэкIуэну дыщогъуэ.

- ЦIыхубзэхэр щызэфIэкIкIэ я щхьэгъусэхэр ящхьэщытыныр зыди зымыди щыIэщ. Хуейуэ щытмэ, цIыхухъхуэм яхуэвдэну хьэмэрэ ди деж ар иджыри кьэмысарэ?

- Мы унафэр ди деж кьызэрысрэ ильэс зыщIплI хьуауэ арац. И сабийр дунейм кьыщытехьэжкIэ пэщым щIэтыну гупыж зыщIа цIыхухъм дохутыр нэхъыщхьэм зэрыкъыхуэгъэзэу дохутыр нэхъыщхьэ зэрилэмрэ щыхьэт техьуэ тхыльхэр зэригъэпэщауэ иныгъын хуейщ. Сабийр дунейм кьыщытехьэкIэ щытыну, кьэзэхуэхэр щыхэтлъхьэкIэ кIэлIыплIыну, и щхьэгъусэмрэ я гъусэу дыщIэльыну хуит дощ. Ар ящIэ пэтми, ди щIалэхэр мыбы кьэхтхущIыхьэркъым. Ныбэ и щхьэусыгъуэ нэхъыщхьэр ар адыгэ нэмысым кьэзэремыззэгъырщ.

- Динэ, уи унагъуэм и гугъу кьытхуэщIы.

- Дэтхэнэ унагъуэми хуэдэу, сэри си гурыфIыгъуэр си бынхэрщ. Быным я нэхъыжь Мухьэмэд дзэм кьулыкъу щищIэри кьэкIуэжа кьудейщ. Курытыр Тимурщ, КьБКъУ-м и медицинэ факультетым и 4-нэ курсым щIэджэ. Владимир физико-математикэ и кьудамэм и 2-нэ курсым щIэсщ.

- Уи унагъуэкIи лжьыгъэкIи ехьулIэныгъэ куэд уиIэу Тхьэм куэдрэ уигъэпсэу, Динэ.

Епсэльар

ТАБЫЩ Динарэщ.

АХЬЕЙ Динэ:

ЩIэблэ узынщэ къытщIэхъуэныр догъэнэхъыщ-

● Ди псэлъэмрэхэр

Атэбий (Тумэ) ФатIимэ.

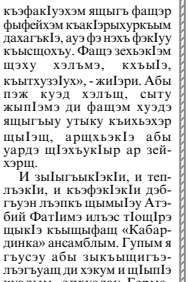

● Гъэм и зэманхэр

Сурэтыр **Къарей Элинэ** *трихащ.*

● Фыщ1э

ХэкIыпIэ зимыIэ щыIэкъым

Къалэдэсхэр зыгъэпIейтей Iуэхугъуэхэм ящыщщ жьы хьуа бжьамийхэр и чэзум зэрамыхьуэкIыуэр, ахэр гъуанэ зэрыхъур, цIыхуэхэр псыншэу кьызэрынэр. Дауи, ахэр псори зэпхъуэкIын папщIэ, мылькушхуэ уухуейщ. Ар зэуэ пхуэгъэжьаруунукъыми, чэзуэрэ зэрахьуэжI.

«ГЭДИИХУ» цIэ дахэр зыфIаща хьэблэр кьызэрыуэнэхуэрэ ильэс 20 хьуауэ араш. Ар зэман куэдкъым, ауэ абы кьриубыдэу жьы хьуащ а щIыпIэм псы зэрекIуалIэ бжьамийхэр. ЦIыхуэхэр зыIууэ лъэпощхьэпохэр, псом хуэмыдэу щIымахуэм псыкIэ, унэхэр гъэхуэбэнымкIэ гугъу зэрехьыр кьалытэри, мы гъэмахуэ блэкIам хуабэ зрикIуэ бжьамийхэр щIэкIэ зэрахъуэкIащ. Котельным кхыбгъэдэкIыу унэхэм екIуалIэ хьэфэ бжьамийуэ метр 1700-рэ полимерым кхъхэщIыкIа бжьамийхэр зэрахъуэкIащ. Апхуэдэ бжьамийхэр хьэфэм кхъэщIыкIахэм нэхъро тIуКIэ нэхъыбэрэ зокIуэ, температурэ лъагэри яхуэIыгъыщ.

А хэкIыпIэфIым щыгуфIыкIащ «Iэдиихум» щыпсэуэхэр. ДяпэкIэ ахэр щIымахуэм щIыщыщынэжьи щыIэкъым - я унэхэр хуабэ дыдэу кьоплъ. Абыхэм фIыщIэ псалъэ куэд хужаIэ «Теплоэнергэ» кьалэ Iуэхущапlэм и лэжьакIуэхэм.

БАЛЭ Нинэ.

Iэдиихуу жылагъуэ.

Къафэр зи гъащIэ гъусэ

- Сэ си нэгум щIэт зэпытт «Кабардинка» цIыхубэ кхъэфакIуэ ансамблым хэт Мысачэхэ Валентинэрэ Надеждэрэ, Ало Жаннэ, Шортэн Аллэ сымэ, нэгъуэщIхэри. Си гурыщIэ щхьэт абыхэм хуэдэ сыхъуну, - игу кьегъэкIыж Тумэ ФатIимэ.

Аэрэ хьуэпсапlэ кьудейуэт кьыззэрыгъэтэгъэ, и адэ Михаилии и анэ Тамари я хьыджбзыр артистк хъуну зэрыхуэмейр ищIэрти. ЕтIуанэрауэ, езы дыдэми щэч кьытрихьэрт ар хуэзфIэкIыным. Арати, мурадищащ юрист Iэщ Iагъэмхуеджэну. И адэ-анэм ар щажриIэм, абыхэм я гур псэхужащ икIи хуит ящIащ сызыщIэхъуэпсэ кьэфакIуэ гупым зэкI зяхьхьну.

Адрейхэм кьаэщ хьыджбзэ щIыкIур кьэфэну ирагъэбдзэгъащ Профсоюзэм щэнхабзэмкIэ я унэм. Абы гуп щхьэхуэ щигъасэрт балетмейстер щIэрыIуэ Алэкьей Мухьэмэд.

- Апхуэдэурэ школ къэухьгъуэр кьэсащ. Юрист Iэщ Iагъэмхуэсдэжи папщIэ лъжьыгъэ стажу илъэситI уиIэн хуейуэ кхъыщIэкIати, кьалэм дэт военкоматым сыуващ, ауэ кьэфэнри Iэщ Iыб схуэщIакъым, - жеIэ ФатIимэ.

Iуэхур хьунымэ, аракъэ. Ныбжьыщ Iэхэр кьыззэрыфэм еплъыну зэгуэрым гупым къахьыкащ «Кабардинка» ансамблым и пшынауэ цIэрыуэ ДышэкI ФатIимэт. Абы занщIэу гу льитащ Тумэм и кьэфэкIэ дахэм икIи ар лъэпкъ кьэфакIуэ гуп нэхъыщхьэм иригъэблэгъащ. Гъуазджэм пэкIэ дихьэха щхьэкIэ, ар Iэщ Iагъэ ищIыну тегушхуэрт кхъым ФатIимэ. Абы ДышэкIым жриIащ и адэ-анэр абыкIэ арэзы зэрымыхъунур. Арщхьэкlэ ДышэкIыр абдеж кхъыщIувыIакъым: ар ФатIимэ и унагъэм кIуащ икIи ягуригъэIуащ я быным бгъэдэлъ зэчийм хуэдэ кхъызыдалъхуэр зырызу зэрыщIытыр, кхъфэныр кхъпаубыдмэ, щIыуагъэ ин зэраIэщIэкIыр. Сыт ящIэнт нэхъыжьхэм? ЗэчэнджэщIжщ, зэгупсысыжри, я пхъур хуит ящIащ кхъфэкIуэ гупым хьыхьыну.

Абы гъэсакIуэ хуэхъуа, гъуазджэм и лэжьакIуэ цIэрыIуэ Ульбашев Мутай ФатIимэ ину эгъащ, кхъфакIуэ нэхъыфIхэм я щапхъэм тету игъэсащ. ИужькIэ хьыджбзым и гъэсакIуэу щытащ абы щхьэгъуэ хуэхъуа, мы зэманым «Кабардинкэм» и балетмейстер Атэбий Игорь.

КъэфакIуэ нэс ухъун папщIэ куэд хууейщ. А Iуэхугъуэхэм яхэтщ зэIуплъэгъуэкIэ мыхьэнэшхуэ зимыIэу кхъыщIыхьу гуэрхэри: фащэр зэрокIур, сэхуэсипlэ зыхэлъхьэкIэр, нэгъуэщIхэри. ГъэщIэгъуэнракъэ, адыгэхэм ди лъэпкъ фащэр нэгъуэщI лъэпкъ куэдым ящыгъыи, ар дэ тхуэдэу зэкIу щыIэкым. Абы и зы щапхъэ Игорь кхъыджиIэжат. Зэгуэрым Москва щекIуэкIырт Кавказ Ищхьэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я фестиваль. Абы кхъфакIуэ гуп зыбжани хэтт, ди лъэпкъ фащэм хуэдэ ящыгъыу. Абыхэм ящыщ зым и балетмейстерыр Игорь кхъыбгъэдыхьэри кхъыжриIат: «Фи кхъфэкIэм сыкIэлъоплъ, сыныфхоплъри, фи ансамблым хэтыр зы къэмынэу узэркъым фрещхьщ. Ди

● УпщIэ - жэуап

Iэмал гъуэзэджэ

Жып телефоныр ди гъащIэм щIэх дыдэу кхъыхьхэри, апхуэдэуи псыншIэ дыдэу зыщIыубгъуащ. Мы гъэм илъэс 25-рэ ирокIу ар кхъэрежьэрэ. Нобэ цIыху куэд бгъуэтынукъым а Iэмал гъуэзэджэр къимыгъэсэбэпу. Ар кхъэрыщIыхьэр зэзгъэщIну налшыкэс зыбжанэм захуэзгъэщIащ.

Гъубжокъуэ Сэлихь, инженер: «Телевизор япэ дыдэу еплъам ар зэригъэщIагъуэм хуэдэ дыдэрэ, сэри хуабжьу сфIэхьэлэмэтт жып телефонкIэ сыпсэльэныр. «Ар дауэ?! Капси нэгъуэщI зыгуэри пымыщIауэ?!» - жыIэуэрэ сеплъырт. Абы льандэрэ илъэс куэд блэкIащ, ауэ техникэ пэрытым и Iэмалхэр зэрыгъунапкъэншэм уегупсысмэ, ар ноби хьэлэмэтщ. Дэнэ щыпlи лъэпощхьэпоуншэу уи псальэр нэбгъэсысфынущ. Псальэм и закъуэкъым - сурэтри, тхыгъри, жьэрыIуатэ письмои, н.къ. ЩIэнбгъэм, техникэм зэрызиужьым и щыхьэтщ а телефонри».

Федоровэ Нинэ, згъэджакIуэ: «Жып телефон быщимыбам нэхъ бынасыпынышауэ е ди Iуэху дэмыкIыу щытауэ кхысхуэщIэжьыркъым. Сотовэ телефоныр цIыхум и узынщагъэм дэнэ кхэна, и хьэл-щэнми зэран хуэхъуу кхыIэсыпынут. Псальэм папщIэ, ныбжьыщIэхэм ящыщ куэдым ар жэщи махуи якIэрыщIащ. «Ар щиIыгъкIэ, си сабийр здэщыIэр сыт щыгъуи сщIэнущ», - жыхуаIэри пэжккым, сыту жыпIэмэ ар къагъэсэбэпу куэдым пцIы зэрауплъыр соIыгъуэри. Дауи, мы зэпыщIэныгъэм фIы куэди хэлъщ, ауэ зэранигъэу кхишэри мащIэкъым».

Мэкъуауэ Iэуэлэдин, сатуущI: «Иджыри кхъэ мы жып телефоныр димыIэу дыззэрыпсэуар кхыхсхуэщIэркъым, апхуэдизу ар сэбэпышхуэ кхытхуохьэри. Сэ сыкъапщтэмэ, абыкIэ Iуэхуу иризэфIэгъэкIыр кхэпщIэгъуэйщ. Ар си «Iэ ижьу» кхызолIытэ. СызэригуГъэмкIэ, апхуэдэу кхыщохъу псомки».

Саранская Ларисэ, дохутыр: «Жып телефоным ди гъащIэр нэхъ тынш кхытщIщI. Ар ди узынщагъэм зэран хуэхъуу кхъэзыIытэхэр щоуэ. Абы ехьэлIа кхъэтэгнигъэ куэд ирагъэкIуэкIащи, тэмэму зепхьэмэ, уи Iэпкльлъэпкъым зыкIи сэхъат кхиртынукъым. Псальэм папщIэ, цIыхухъхэм я гъуэншэдж жыпIым имыльмэ, бзылъфыгъэ уэндэгъуэхэм я ныбэм щыIэ щыIэщ, зэгуэрым щIэт зэпытт «Кабардинка» цIыхубэ кхъэфакIуэ ансамблым хэт Мысачэхэ Валентинэрэ Надеждэрэ, Ало Жаннэ, Шортэн Аллэ сымэ, нэгъуэщIхэри. Си гурыщIэ щхьэт абыхэм хуэдэ сыхъуну, - игу кьегъэкIыж Тумэ ФатIимэ.

Аэрэ хьуэпсапlэ кьудейуэт кьыззэрыгъэтэгъэ, и адэ Михаилии и анэ Тамари я хьыджбзыр артистк хъуну зэрыхуэмейр ищIэрти. ЕтIуанэрауэ, езы дыдэми щэч кьытрихьэрт ар хуэзфIэкIыным. Арати, мурадищащ юрист Iэщ Iагъэмхуеджэну. И адэ-анэм ар щажриIэм, абыхэм я гур псэхужащ икIи хуит ящIащ сызыщIэхъуэпсэ кьэфакIуэ гупым зэкI зяхьхьну.

Адрейхэм кьаэщ хьыджбзэ щIыкIур кьэфэну ирагъэбдзэгъащ Профсоюзэм щэнхабзэмкIэ я унэм. Абы гуп щхьэхуэ щигъасэрт балетмейстер щIэрыIуэ Алэкьей Мухьэмэд.

- Апхуэдэурэ школ къэухьгъуэр кьэсащ. Юрист Iэщ Iагъэмхуэсдэжи папщIэ лъжьыгъэ стажу илъэситI уиIэн хуейуэ кхъыщIэкIати, кьалэм дэт военкоматым сыуващ, ауэ кьэфэнри Iэщ Iыб схуэщIакъым, - жеIэ ФатIимэ.

Iуэхур хьунымэ, аракъэ. Ныбжьыщ Iэхэр кьыззэрыфэм еплъыну зэгуэрым гупым къахьыкащ «Кабардинка» ансамблым и пшынауэ цIэрыуэ ДышэкI ФатIимэт. Абы занщIэу гу льитащ Тумэм и кьэфэкIэ дахэм икIи ар лъэпкъ кьэфакIуэ гуп нэхъыщхьэм иригъэблэгъащ. Гъуазджэм пэкIэ дихьэха щхьэкIэ, ар Iэщ Iагъэ ищIыну тегушхуэрт кхъым ФатIимэ. Абы ДышэкIым жриIащ и адэ-анэр абыкIэ арэзы зэрымыхъунур. Арщхьэкlэ ДышэкIыр абдеж кхъыщIувыIакъым: ар ФатIимэ и унагъэм кIуащ икIи ягуригъэIуащ я быным бгъэдэлъ зэчийм хуэдэ кхъызыдалъхуэр зырызу зэрыщIытыр, кхъфэныр кхъпаубыдмэ, щIыуагъэ ин зэраIэщIэкIыр. Сыт ящIэнт нэхъыжьхэм? ЗэчэнджэщIжщ, зэгупсысыжри, я пхъур хуит ящIащ кхъфэкIуэ гупым хьыхьыну.

Абы гъэсакIуэ хуэхъуа, гъуазджэм и лэжьакIуэ цIэрыIуэ Ульбашев Мутай ФатIимэ ину эгъащ, кхъфакIуэ нэхъыфIхэм я щапхъэм тету игъэсащ. ИужькIэ хьыджбзым и гъэсакIуэу щытащ абы щхьэгъуэ хуэхъуа, мы зэманым «Кабардинкэм» и балетмейстер Атэбий Игорь.

КъэфакIуэ нэс ухъун папщIэ куэд хууейщ. А Iуэхугъуэхэм яхэтщ зэIуплъэгъуэкIэ мыхьэнэшхуэ зимыIэу кхъыщIыхьу гуэрхэри: фащэр зэрокIур, сэхуэсипlэ зыхэлъхьэкIэр, нэгъуэщIхэри. ГъэщIэгъуэнракъэ, адыгэхэм ди лъэпкъ фащэр нэгъуэщI лъэпкъ куэдым ящыгъыи, ар дэ тхуэдэу зэкIу щыIэкым. Абы и зы щапхъэ Игорь кхъыджиIэжат. Зэгуэрым Москва щекIуэкIырт Кавказ Ищхьэрэм щыпсэу лъэпкъхэм я фестиваль. Абы кхъфакIуэ гуп зыбжани хэтт, ди лъэпкъ фащэм хуэдэ ящыгъыу. Абыхэм ящыщ зым и балетмейстерыр Игорь кхъыбгъэдыхьэри кхъыжриIат: «Фи кхъфэкIэм сыкIэлъоплъ, сыныфхоплъри, фи ансамблым хэтыр зы къэмынэу узэркъым фрещхьщ. Ди

Къуджиевэ ФатIимэт, унэгъащ: «Зэгуэрым сэ тыкуэнми кхыщыгъэтэуэ щытащ жып телефон. Куэд дэмыкIыу ар зейр кхъэпсэльащ икIи

● ДифI догъэлъапIэ

Филологие щIыныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м адыгэбзэмкIэ и кафедрэм и профессор, ЩIэныгъэхэмкIэ Дунейпсо Адыгэ Академием и академик, IэщагъэлIхэмрэ унафэщIхэмрэ я щIэныгъэм щыхьагъхьэу, етIуанэ Iэщагъэ щIрат центру КъБКъУ-м хэ тым и тхьэмадэ Къэмбэчокъуэ Iэдэм МуштIэхыд и къуэр ди республикIэм и мызакъуэу, нэгъуэщI щIыпIэхэмк къыщацIыху, пщIэ зыхуащI щIыныгъэлIш.

Куэдым щапхъэ яхуэхъуи дуней тетыкIэ, цIыху зэхъуапсэ жыхуаIэм хуэдэ унагъуэ дахэ зиIэ, зыпэрыт Iнатлэр дагъэшIэну е зыхъхэкI Къэмбэчокъуэ Iэдэм и илъэс 50 юбилейр егъэлъапIэ ноби, ди гуапэщ и гур зыхуэпабгъэм пъэIэсу, уэзышIу псэуну.

Iэдэм фIыуэ зыщIыхуэр дыщыгъуэзэщ абы зыщIригъэхьа екъуэдиныгъэхэм гъыбзыкIэ яхуэхъуам - ар гъащIэм хуэнафэдзэгубдзапIэхуэ, щIэныгъэм хуэнхъуеиншэу, къызыдгъуэгурыкIуэхэм яхуэгуапэу дунейм зэрытетырщ.

Iэдэм ефыуэ зыщIыхуэр дыщыгъуэзэщ абы зыщIригъэхьа екъуэдиныгъэхэм гъыбзыкIэ яхуэгуапэу дунейм зэрытетырщ.

Псыпэр зэрыкIуэм псыкIэр прожэ

ЦIыхУР зы ныбжь гуэрым нэса нэужь, къызэопхъэкIыжри, къызэринэкIам пролъэж. Дэтхэнэми иЗщ екъуIэныгъэ хэри дэкIуеинIэ задэхэри, гур хэзыгъэхъуа фыгъуэхэри жагъуэ щыхъуа Iуэхуэри. А псоми зэпIпытыжрэ, цIыхум и гур хэхъуэмэ, ар насыпифIу арац. Апхуэдэу зыщIыпфхэм ящIыщI Iэдэм. «Си гъащIэр щIэрыщIэу къыщIэдзэжкIэ, зы махуи зэхъуэжыжынтэкъым», - жеIэ щIэныгъэлIм. Абы къыкIырыкIам ар гуфIуэхъ гуэр хэм иримыхьэIаэу, игу хэзыгъэщIын имыIытэуаду, атIэ ахэр кьызэрызэринэжыфам ярэзы кьыщIу арац. ГъащIэм пэ бидзэкIэ зы вэныжкIэ гъуэгуГъэпсатъуэгъуэ, уцижкIуэу Iэдэм иIаэу кьиIпытэр и адэшхэрщ.

- Сэ сыкьыхъуунам зы жащ-махуэ иЗжу, си адэшхэрэм пщIыхьэпIэ итьэгъуауэ жаIэж, «Iэдэм, Iэдэм», жиIэу щIалэ щIыкIу игъэжэгуу и куэщIым ису. Аратн, а щIэр кьысофIищакIэу дунейм сыкьыгъехьащ, Зыгуэр кьызгурыIуэ сызэрэхъурэ зы махуи дэкIуеу кьыщIэжыIыжмэ ди адэшхэм сыкIэлъымыплъу. Си дуней тетыкIэкIи, си ткIиягъкIи ябгъ ещхь сыхъужащ жаIэ си адэм и адэр зыщIыхуу щыта псоми.

Нащхъуэт си адэшхэм зэрэдежэр. Ар апхуэдизкIэ зэфIэкIыщIауэ, ефIанIой зиIэ щIыхьуэгъ, лIы укIа зяку дэпъ пхъпкъитIыр зэрагъэкIужьи папщIэ, абы и деж чэнджэщкIуэ къакIуэрт. Зи Iуэ-ху зэхуэмыхьу унагъуэхэми зэрахуэзфIэкIкIэ защIигъакъуэу, къелъэкуар зэи имыгъэщIэ хъуу иIэхэм 106-кIэ псэуащ си адэшхэр.

Псыпэр зэрыкIуэм псыкIэр прожэ, жаIэ игъащIэми адыгэхэм. Сыхуейщ сэ гъуаз е хъуэхуэ си адэшхэм и дуней тетыкIар си щIэблэмэ щапхъэ яхуэхъуну, - жеIэ Къэмбэчокъуэм.

«Ленин гъуэгум» къыщыщIидза гъуэгуанэ

КУРЫТ щIыкIэ щыщIэсыжу уэз итхыу, литературэр фIыфIу, къуэмыдзэм я Iуэрыуатэр щIидзыкIыныр зыпимIэ щымыIэу щытащ Iэдэм. Апхуэдэу щытми, зыхуеджэну Iэдэм нэхъ зытригъэчыныхьыр дохутыр Iэщагъэрт. Арат и адэ-анэми яфIэкъабгъ.

Щколыр хъарзынэу къэзыуа щIалэм и щIэныгъэм хигъахъуэн мурад иIэу еджапIэ КъБКъУ-м къыщыкIуар мыпхуэдэу кьеIуэтэж Iэдэм: «Университетым сха си тхьытхэр щыгъах пэщIыкIстолитI щIэнт: зым дохутыр хъуну хуейхэм я тхьытхэр щыIахырт, адрейм филологием хуеджэнхэр бгъэдыхьэрт. НэпIэзыпIэм, кьысщыщIар сымыщIэу, адыгэбзэмрэ литературэмрэ щыхъурагъаджэ кьудамэм сыщIэнысхьуну тезхуэрэ, си тхьытхэр естащ. ЕтIуанэ курсыр кьэзэхьуху ди анэм щIадыкIам сыщеджэ факультетыр. Уеблэмэ, си кьуэр дохутыр хъуну си хъуэпсапIэтэ, хиурургъу йоджэ, жиIэурэ зыщIигъэсIуэрам щыIащ».

Iэдэм ещанэ курсыр кьиуха нэужь, Ленинград дэт къэрал университетым журналистикэмкIэ и факультетым щыпищащ еджэнымк. Ар кьиуха нэужь, лэжьэн щыщIидзэр Аруан районым къыщыдэкI «Маяк» газетым щрагъэжьащ. Абы мазэ зыбжанэкIэ щыIэжьауэ, «Ленин гъуэгу» газетым и редакцIэм къраГъэблагъащ. Газетым зэрыщыIэжьжьа илъэсхэм абы зыкьыпхъэтэгъуащ журналист зэчиифIэу, лэжьакIуэ яхьдэжру, зэрэжьаIэжьмкIэ, тхыгъэ купщафIэ куэди и Iэдакъэ къыщIэкIащ.

Джатэм нэхъэрэ нэхъ жан

ДИ ГАЗЕТым зэрыщыIэжьар, нэхъыбэу зы тетхыхьу щытахэр сфIэгъэщIагъэуну ди псалъэмакъыр абыкIэ щыдгъэтIыт, си упщIэ хэм жэуап ябриткIэрэ мыхэр ящIэжиIащ си псэупIагъэм:

- Лениншрад университетыр кьыщIыхьым си диплом гъэжьагъэр зыгтхуэхуэу щытар Хэку зэушхуэм и зэманым Къэбэрдей-Балъкъэрым кьыщIидзэкIыу щыта газетхэрщ. Кьыдэкйагъэ куэд щыIэзэгъэдзэкIащ ЩэнэрыгъэмкIэ академием и библиотекэм и филиалу Ленинград дэт. Мис абы щыслъэгъуэ кьыдзэкIыгъуэхэр, сэ сыщыIожьа «Ленин гъуэгур», иджы махуэ кьэс сызэджэ «Адыгэ псалъэ» зэзгъэпащэм, мыращ жысIэнэр. Зэманым деклур лIыбжь, жиIакъэ Къэзанокъуэ Жэбагъэш. Зэманым деклуу кьоогъуэгурыкIуэ адыгэбзэкIэ кьыдзэкI газет закъуэр.

Сэ абы сыщыслэжьам нэгъуэщI уху хэкIэт кэралым нIэр. Газетым и кьаэлэн нэхъыщхьэр щыпIэм кьыщыхьу-кьыщыщIэхэр къэгъэльэгъуэн хуейуэ арати, «Ленин гъуэгум» хуэзфIэкI кьиигъанэрэгъэкъым Iэщыхьуэжэм, гъавэзгъэкIэм я Iуэхущафэхэм тетхыхьыныжкIэ. Абы нГъэлъапIэрт лъэпкъым и мэкъумэщыщIэ пашэхэр, псалъэм папщIэ, сощIэж Бор Арсен, Къатинэ Владимир, Iэрэмыкъэ Ахьмэд, Iэрчокьуэ Кьамболэт, Мыгъуэзт! Къэрэкьан сымэ ятеухуауэ дгъэхьэзыра тхыгъэхэр.

Нобэ ди псэукIэр нэгъуэщI хъуащи, ар ибгъэлъагъуэ «Адыгэ псалъэм» и напэкIэущхэм. Абы щыгъуэм зыкьетхьыхь хуэзэ щымыта Iуэхугъэ куэдым ят куэуа тхыгъэхэр кьыдто хуэ нджыреI газетым. Мыхьэнэ ин дыдэ яIэщ лъэпкъым и зыужьыныгъэм, зэкъуэтыныгъэм теухуа тхыгъэхэм. Хамэ къэралхэм икьуэха щыхъуа адыгэ куэд зэрыщIэ зэрыхъуаер, ди кьуэш республикэм яхудиIэ пыщIэныгъэхэр гур хигъахъуэу кьетъэльагъуэ «Адыгэ псалъэм». Мыри щIыгъуэжьнут. Газетым и напэкIэущхэм нэхъыбэрэ щыгъэльагъуэ сыкуейт щIэблэм щапхъэ яхуэхъун щIыхуэм ятеухуа очеркхэр, лэжьыгъэ мыхъумыщIэр щыкIыгъэльагъуэ рагурыкIуэхэм.

Журналистым и лэжьыгъэр нэхъ гугъу дыдэхэм ауэ сытым хабжэркъым. Зэи умытльагъуэ цIыхум дежи хущIыхьэу ябгъ и хьэл-щэнхэр, и Iуэху зехьэкIэ хэр, и гурыгIу-гурыщIэр зэбгъэщIэныр, зыхъэпсынэныр, а рагъэ зэбгъэIуэну щIэныгъэмкIэ зэхуэмыдэ тхыгъэ ящIатыжныр тыншкъым. Ар кьохъуIэн папщIэ журналистикэм и щхэхухэм ущыгъуазэу, фом нэхъ нэхъ IэфIу, джатэм нэхъ нэхъ жану кьаIыгъэ тхьэмадэ хуэзэсакъыпIым хуейщ. Сэ а Iэмал пэсри кьэзгъэзыжьырыныжкIэ сэбэпышхуэ кьыкIухьэщащ а лъэхъэнэм редактор нэхъыщхьэм и кьуэдзэу щыта Мырзэкан Суфян, тыншу сыдэлэжьащ редактор нэхъыщхьэ Мэзыхъ Борис, псалъэ Iуапэ яхуэфащIащ Бекъан Чыланий, Хьэх Сэфарбий, Уэрэзей Афлик сымэ.

Адыгэ лъэпкъым и хьуГъуэфIыгъуэхэм хабжэ нобэрей «Адыгэ псалъэм» щекIуэкI лэжьыгъэр, сэ кьызэрысIатэжмкIэ, екIуу кьызэгъэпэща мэхъу, ар зыдэсIагъурэ абы и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыцэ Мухьэмэдщи, езыр и лэжьакIуэхэри Iуэм иригъэфIакIэ.

Нобэрей Iуэхур пщэдей ямыгъэIэпхъуэу

КъБКъУ-м журналист Iэщагъэм щыхурагъэжьэну унафэ кьыщащтам япэу абы ирагъэблэгъащ Къэмбэчокъуэр. Зыпэрыт Iнатлэр игу ирихьми, кьелъэлъуахэр хуэгъэщIэхуаныкъым. Япэ щыкIэ Iуэм зэпхьыу гъэкьащ, ауэ къиинерситетым и пщэ кьыщыдалъхьа кьаIэнхэр нэхьыбэ хъуа нэужь, абы мыкIуэжу хъуакъым.

Зэрылажьэм хуэдэурэ Iэдэм и кандидат лэжьыгъэр пхигъэкIащ, абы и уэжькIэ щIэныгъэлI зэпIэзэрыпыр лъэпкъ филологиемкIэ факультетым и декан ящIащ. 1998 гъэм и доктор диссертацIэр Мэхъчъкъаева щыпхигъэкIащ. А зэманым кьриубыдэу абы и Iэдакъэ кьыщIэкIащ ди анэдэлъхубзэр ипкIи зыгъэкIуэта щIэныгъэ лэжьыгъэ куэд, а псом я нэхьыщхьэ къэпхъыпэ хъунущ адыгэбзэр курыт школэм щезыгъэдзкъэм ябгъэдилъхьа щIэныгъэр.

IэщIагъэлIхэмрэ унафэщIхэмрэ я щIэныгъэм щыхагъахьэу, етIуанэ Iэщагъэ щIрат центру КъБКъУ-м хэтыр УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэмрэ КъБР-м и Правительствэмрэ я унафэкIэ кьыщIыхьэфырэ, еджапIэщIэм и Iуэхуэр зэ теубгъэнр и пщэ кьыдалъхьащ, абы унафэщIуи ягъуэващ Къэмбэчокъуэр. Зи Iэщагъэм хуэзнижь, гугъуехьым щымышынэ щIэныгъэлIыр дзыхь кьыхуащIа Iэмал ятхъэ зыщIихьэлIа лъэпкощхъэпюхэм кьрагъэкIуэтакъым. Апхуэдэ центр здэщыIэ гъунэгъу хэгъуэгуэм кIуэнра я лэжьыгъэм щыгъуаз зищащ, зэман кIэщIым кьурибыдэуи еджапIэр зыхуейт хуэзэу зэтеуащ.

- Ди гупыр щыхуу 15 мэкъу, - жеIэ унафэщIым. - Хъарзынэу лэжьыгъэм хэзэгъаеу, зым Iэпыхур адрейм кьищIэжу мэлажьэ. Дэтхэнэ Iуэ хуэри и пэ зэрызэфIэкIыныгъэ; нобэ къуэшыпхъу пIащIэ ебгъэкIуэтакъым. Апхуэдэ центр здэщыIэ гъунэгъу хэгъуэгуэм кIуэнра я лэжьыгъэм щыгъуаз зищащ, зэман кIэщIым кьурибыдэуи еджапIэр зыхуейт хуэзэу зэтеуащ.

- Ди гупыр щыхуу 15 мэкъу, - жеIэ унафэщIым. - Хъарзынэу лэжьыгъэм хэзэгъаеу, зым Iэпыхур адрейм кьищIэжу мэлажьэ. Дэтхэнэ Iуэ хуэри и пэ зэрызэфIэкIыныгъэ; нобэ къуэшыпхъу пIащIэ, абы и деж чэнджэщкIуэ кьакIуэрт. Зи Iуэ-ху зэхуэмыхьу унагъуэхэми зэрахуэзфIэкIкIэ защIигъакъуэу, кьелъэкуар зэи имыгъэщIэ хъуу иIэхэм 106-кIэ псэуащ си адэшхэр.

Псыпэр зэрыкIуэм псыкIэр прожэ, жаIэ игъащIэми адыгэхэм. Сыхуейщ сэ гъуаз е хъуэхуэ си адэшхэм и дуней тетыкIар си щIэблэмэ щапхъэ яхуэхъуну, - жеIэ Къэмбэчокъуэм.

«Ленин гъуэгум» къыщыщIидза гъуэгуанэ

КУРЫТ щIыкIэ щыщIэсыжу уэз итхыу, литературэр фIыфIу, къуэмыдзэм я Iуэрыуатэр щIидзыкIыныр зыпимIэ щымыIэу щытащ Iэдэм. Апхуэдэу щытми, зыхуеджэну Iэдэм нэхъ зытригъэчыныхьыр дохутыр Iэщагъэрт. Арат и адэ-анэми яфIэкъабгъ.

Щколыр хъарзынэу къэзыуа щIалэм и щIэныгъэм хигъахъуэн мурад иIэу еджапIэ КъБКъУ-м къыщыкIуар мыпхуэдэу кьеIуэтэж Iэдэм: «Университетым сха си тхьытхэр щыIах пэщIыкIстолитI щIэнт: зым дохутыр хъуну хуейхэм я тхьытхэр щыIахырт, адрейм филологием хуеджэнхэр бгъэдыхьэрт. НэпIэзыпIэм, кьысщыщIар сымыщIэу, адыгэбзэмрэ литературэмрэ щыхъурагъаджэ кьудамэм сыщIэнысхьуну тезхуэрэ, си тхьытхэр естащ. ЕтIуанэ курсыр кьэзэхьуху ди анэм щIадыкIам сыщеджэ факультетыр. Уеблэмэ, си кьуэр дохутыр хъуну си хъуэпсапIэтэ, хиурургъу йоджэ, жиIэурэ зыщIигъэсIуэрам щыIащ».

Iэдэм ещанэ курсыр кьиуха нэужь, Ленинград дэт къэрал университетым журналистикэмкIэ и факультетым щыпищащ еджэнымк. Ар кьиуха нэужь, лэжьэн щыщIидзэр Аруан районым кьыщыдэкI «Маяк» газетым щрагъэжьащ. Абы мазэ зыбжанэкIэ щыIэжьауэ, «Ленин гъуэгу» газетым и редакцIэм къраГъэблагъащ. Газетым зэрыщыIэжьжьа илъэсхэм абы зыкьыпхъэтэгъуащ журналист зэчиифIэу, лэжьакIуэ яхьдэжру, зэрэжьаIэжьмкIэ, тхыгъэ купщафIэ куэди и Iэдакъэ къыщIэкIащ.

Джатэм нэхъэрэ нэхъ жан

ДИ ГАЗЕТым зэрыщыIэжьар, нэхъыбэу зы тетхыхьу щытахэр сфIэгъэщIагъэуну ди псалъэмакъыр абыкIэ щыдгъэтIыт, си упщIэ хэм жэуап ябриткIэрэ мыхэр ящIэжиIащ си псэупIагъэм:

- Лениншрад университетыр кьыщIыхьым си диплом гъэжьагъэр зыгтхуэхуэу щытар Хэку зэушхуэм и зэманым Къэбэрдей-Балъкъэрым кьыщIидзэкIыу щыта газетхэрщ. Кьыдэкйагъэ куэд щыIэзэгъэдзэкIащ ЩэнэрыгъэмкIэ академием и библиотекэм и филиалу Ленинград дэт. Мис абы щыслъэгъуэ кьыдзэкIыгъуэхэр, сэ сыщыIожьа «Ленин гъуэгур», иджы махуэ кьэс сызэджэ «Адыгэ псалъэ» зэзгъэпащэм, мыращ жысIэнэр. Зэманым деклур лIыбжь, жиIакъэ Къэзанокъуэ Жэбагъэш. Зэманым деклуу кьоогъуэгурыкIуэ адыгэбзэкIэ кьыдзэкI газет закъуэр.

Сэ абы сыщыслэжьам нэгъуэщI уху хэкIэт кэралым нIэр. Газетым и кьаэлэн нэхъыщхьэр щыпIэм кьыщыхьу-кьыщыщIэхэр къэгъэльэгъуэн хуейуэ арати, «Ленин гъуэгум» хуэзфIэкI кьиигъанэрэгъэкъым Iэщыхьуэжэм, гъавэзгъэкIэм я Iуэхущафэхэм тетхыхьыныжкIэ. Абы нГъэлъапIэрт лъэпкъым и мэкъумэщыщIэ пашэхэр, псалъэм папщIэ, сощIэж Бор Арсен, Къатинэ Владимир, Iэрэмыкъэ Ахьмэд, Iэрчокьуэ Кьамболэт, Мыгъуэзт! Къэрэкьан сымэ ятеухуауэ дгъэхьэзыра тхыгъэхэр.

Нобэ ди псэукIэр нэгъуэщI хъуащи, ар ибгъэлъагъуэ «Адыгэ псалъэм» и напэкIэущхэм. Абы щыгъуэм зыкьетхьыхь хуэзэ щымыта Iуэхугъэ куэдым ят куэуа тхыгъэхэр кьыдто хуэ нджыреI газетым. Мыхьэнэ ин дыдэ яIэщ лъэпкъым и зыужьыныгъэм, зэкъуэтыныгъэм теухуа тхыгъэхэм. Хамэ къэралхэм икьуэха щыхъуа адыгэ куэд зэрыщIэ зэрыхъуаер, ди кьуэш республикэм яхудиIэ пыщIэныгъэхэр гур хигъахъуэу кьетъэльагъуэ «Адыгэ псалъэм». Мыри щIыгъуэжьнут. Газетым и напэкIэущхэм нэхъыбэрэ щыгъэльагъуэ сыкуейт щIэблэм щапхъэ яхуэхъун щIыхуэм ятеухуа очеркхэр, лэжьыгъэ мыхъумыщIэр щыкIыгъэльагъуэ рагурыкIуэхэм.

Журналистым и лэжьыгъэр нэхъ гугъу дыдэхэм ауэ сытым хабжэркъым. Зэи умытльагъуэ цIыхум дежи хущIыхьэу абы и хьэл-щэнхэр, и Iуэху зехьэкIэ хэр, и гурыгIу-гурыщIэр зэбгъэщIэныр, зыхъэпсынэныр, а рагъэ зэбгъэIуэну щIэныгъэмкIэ зэхуэмыдэ тхыгъэ ящIатыжныр тыншкъым. Ар кьохъуIэн папщIэ журналистикэм и щхэхухэм ущыгъуазэу, фом нэхъ нэхъ IэфIу, джатэм нэхъ нэхъ жану кьаIыгъэ тхьэмадэ хуэзэсакъыпIым хуейщ. Сэ а Iэмал пэсри кьэзгъэзыжьырыныжкIэ сэбэпышхуэ кьыкIухьэщащ а лъэхъэнэм редактор нэхъыщхьэм и кьуэдзэу щыта Мырзэкан Суфян, тыншу сыдэлэжьащ редактор нэхъыщхьэ Мэзыхъ Борис, псалъэ Iуапэ яхуэфащIащ Бекъан Чыланий, Хьэх Сэфарбий, Уэрэзей Афлик сымэ.

Адыгэ лъэпкъым и хьуГъуэфIыгъуэхэм хабжэ нобэрей «Адыгэ псалъэм» щекIуэкI лэжьыгъэр, сэ кьызэрысIатэжмкIэ, екIуу кьызэгъэпэща мэхъу, ар зыдэсIагъурэ абы и редактор нэхъыщхьэ Хьэфыцэ Мухьэмэдщи, езыр и лэжьакIуэхэри Iуэм иригъэфIакIэ.

Нобэрей Iуэхур пщэдей ямыгъэIэпхъуэу

КъБКъУ-м журналист Iэщагъэм щыхурагъэжьэну унафэ кьыщащтам япэу абы ирагъэблэгъащ Къэмбэчокъуэр. Зыпэрыт Iнатлэр игу ирихьми, кьелъэлъуахэр хуэгъэщIэхуаныкъым. Япэ щыкIэ Iуэм зэпхьыу гъэкьащ, ауэ къиинерситетым и пщэ кьыщыдалъхьа кьаIэнхэр нэхьыбэ хъуа нэужь, абы мыкIуэжу хъуакъым.

Зэрылажьэм хуэдэурэ Iэдэм и кандидат лэжьыгъэр пхигъэкIащ, абы и уэжькIэ щIэныгъэлI зэпIэзэрыпыр лъэпкъ филологиемкIэ факультетым и декан ящIащ. 1998 гъэм и доктор диссертацIэр Мэхъчъкъаева щыпхигъэкIащ. А зэманым кьриубыдэу абы и Iэдакъэ кьыщIэкIащ ди анэдэлъхубзэр ипкIи зыгъэкIуэта щIэныгъэ лэжьыгъэ куэд, а псом я нэхъыщхьэ къэпхъыпэ хъунущ адыгэбзэр курыт школэм щезыгъэдзкъэм ябгъэдилъхьа щIэныгъэр.

IэщIагъэлIхэмрэ унафэщIхэмрэ я щIэныгъэм щыхагъахьэу, етIуанэ Iэщагъэ щIрат центру КъБКъУ-м хэтыр УФ-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэмрэ КъБР-м и Правительствэмрэ я унафэкIэ кьыщIыхьэфырэ, еджапIэщIэм и Iуэхуэр зэ теубгъэнр и пщэ кьыдалъхьащ, абы унафэщIуи ягъуэващ Къэмбэчокъуэр. Зи Iэщагъэм хуэзнижь, гугъуехьым щымышынэ щIэныгъэлIыр дзыхь кьыхуащIа Iэмал ятхъэ зыщIихьэлIа лъэпкощхъэпюхэм кьрагъэкIуэтакъым. Апхуэдэ центр здэщыIэ гъунэгъу хэгъуэгуэм кIуэнра я лэжьыгъэм щыгъуаз зищащ, зэман кIэщIым кьурибыдэуи еджапIэр зыхуейт хуэзэу зэтеуащ.

- Ди гупыр щыхуу 15 мэкъу, - жеIэ унафэщIым. - Хъарзынэу лэжьыгъэм хэзэгъаеу, зым Iэпыхур адрейм кьищIэжу мэлажьэ. Дэтхэнэ Iуэ хуэри и пэ зэрызэфIэкIыныгъэ; нобэ къуэшыпхъу пIащIэ ебгъэкIуэтакъым. Апхуэдэ центр здэщыIэ гъунэгъу хэгъуэгуэм кIуэнра я лэжьыгъэм щыгъуаз зищащ, зэман кIэщIым кьурибыдэуи еджапIэр зыхуейт хуэзэу зэтеуащ.

- Ди гупыр щыхуу 15 мэкъу, - жеIэ унафэщIым. - Хъарзынэу лэжьыгъэм хэзэгъаеу, зым Iэпыхур адрейм кьищIэжу мэлажьэ. Дэтхэнэ Iуэ хуэри и пэ зэрызэфIэкIыныгъэ; нобэ къуэшыпхъу пIащIэ, абы и деж чэнджэщкIуэ кьакIуэрт. Зи Iуэ-ху зэхуэмыхьу унагъуэхэми зэрахуэзфIэкIкIэ защIигъакъуэу, кьелъэкуар зэи имыгъэщIэ хъуу иIэхэм 106-кIэ псэуащ си адэшхэр.

Псыпэр зэрыкIуэм псыкIэр прожэ, жаIэ игъащIэми адыгэхэм. Сыхуейщ сэ гъуаз е хъуэхуэ си адэшхэм и дуней тетыкIар си щIэблэмэ щапхъэ яхуэхъуну, - жеIэ Къэмбэчокъуэм.

Щимэм и пIанэпэхэр градус дапщэ хъурэ?

АДЫГЭБЗЭМ хуеджэ ныбжьыщIэхэм куэдым хащIыкIыу я Iнатлэм пэрыхьэнымк гупыгъэшхуэ хуещI Къэмбэчокъуэ Iэдэм. Абы студентым и гупсысэр кьиIуэтэжу эрригъаеж, ныбжьыщIэхэм я къуэхьым зэрызэриГъэкIуэ Iэмал кьуэда иIэщ. Еджапкъэр нэхъ кьууэ игъэупсысэн, и щIэныгъэр эдынэсыр кьихутэн мурадкIэ, мыпхуэдэ упщIэкIэ захуигъэзэфынуф: «Щимэм и пIанэпэхэр градус дапщэ хъурэ?» Абы и жэуап тэмэм птын щхьэжь, щимэр зихуэдэр пщIэн зэрыхуейм гу лъагирыгъэн кьаIэнщ абыкIэ игъэуври, абы зи акьыл хуэкIуэ куэд и студентхэм кьаIэжкIэ, егъэджакIуэм Iыхьэлэйуэ и гуапэ мэхъу.

- Сэ сыхуейщ студентым и нэкIэ илъагъу кьудейм нэмыщI, нэгъуэщI куэди дунейм зэрытетыр кьыгурызгъэIуэну. Сэ сыхуейщ гъэкьыгъэм итыр зрагъэщIэн и пылъхьуэу, езыр хэм я гупсысэр зэхэсхыну. Мис аращ щимэр зытепщIыхьым ельытэу и пIанэпэхэм я градус бжьыгъэр зэрихьэщIыжьам сыщIытепсэлъыхьыр.

Вагъуэбзр зэкIэщIэпчу, зы вагъуэ къыпхуэхьынукъым

ЦIыхУм и закъуэ кьарыкIэ зыхуей псори зригъэхъулIэфу кьыщIэкIынкъым, дэIэпыкъуэгъу имыIэмэ; и дуней тетыкIэр, хьэл-щэныр езыр-езыру зэфIэувэрэкым, щапхъэ зытрихь имыгъэгъэнэ; насыпыфIэу къуфынчъуэ, ныбжьыгъэу пэж и гъащIэ гъуэгум щримыхьэлIэмэ.

Цыху насыпыфIэу зыкъелытэж Iэдэм, Iуэхукъ, лэжьыгъэкъэ, цIыхугъэкIэ гъунэгъу зыхуэхъуахэм яфI фIэкIа я зэран къекIакьымк.

- Сэ уняберситетым гъэжьэн зэрыщIыщIэзэдзэрэ сызыхэхуа цIыху гъуэзджэжэм куэдым сахуагъэIуащащ, языныкъуэхэм я хъуэхуэм щыщи зыхэслъхьащ, - жеIэ абы. - Вагъуэ хэм есльыт, абыхэм я нурым хуэдэу сызыщыщгуфIыкI куэд яхэтащ, ноби яхэтщ абыхэм. Псалъэм папщIэ, Iахьэжьэкъан хуэдэу гъэпсыкым къыхэкIыр зырызщ. Сэ абы сригъэджащ, нужьыкIи илъэс 20-кIэ сыдэлажьащ. Урыс Хьэтлий цIыху щэхут, лэжьакIуэшхуэт. Апхуэдэщ ХьэкIуащэ Андрей. ЕгъэджакIуэ Iэщагъэм щэху куэд хэлъащ, сэ абы зыигъэр хэсщIыкI хъуамэ, а лIы щэджащэхэращ зи фIыщIэр. КъБКъУ-м и ректору щыта Лъостэн Владимир, проректор Щыбзэкъуэ Азэмэт сымэ я Iуэху зехьэкIэмкI куэд кьыхэхсащ.

Дунейм ущытеткIэ, цIыху зэкъэмыщ куэдым уахэкъ. Сэ си насыпкъ кьыкIащэ кьызэлъытэ КIрашэ Зейнаб сцIыкуу зэрыщыгъам щхьэкIэ. Нобэ сроГущуэ Iэнчыкъ ебгъэкIа, кьэнIэ ныбжьэгъуГъэм. ПщIэ зыхуэсщI нэхъыкьыфIу сиIащ Iутlыж Борис.

Зи цIэ кьысIуа дэтхэнэмэ си гъащIэм мыхьэнэщхуэ щагъэзэщIащ. Хэбдзыну зы яхэткъым абыхэм. Ахэр зэщхьри? Уафэм ит вагъуэбзм.

ЗэгурыIуэ илъмэ...

ЦIыхУМ кьару кьыхэзыльхъэр, дэрэжэгъуэ кьеэзытыр езым и псэм пищIу иIэрщ. Насыпи псомя и щхьэжщ цIыхур къэзыльхъуахэр хуэпсэуэмэ, и бынхэм игу яхуэзэгъаеу, абыхэм кьащIэхъуахэр и кузэгурыкIмэ. А псомкIи Тхъэр кьыхуэупсащ Къэмбэчокъуэм - абы и щIыбагъ кьыдэтщ дамэ кьэтхезыгъакIэ и унагъуэ дахэр. Нобэ иIэ псори зи фIыщIэу кьиIытыгъ, зэрыжаIэу, мафIэм ирамыгъэсу, псыдзэм ирамыгъэжьу зыIащIэ, жьыщIэ мэхъуа хъуауэ и жьэгу пащхъэр хуэзыгъэхуабэ и адэанэрщ. Бзыльхъуэгъэ зэкIужщ, губзыгъэщ Iэдэм и щхьэгъуэр. Унагъуэр зыхуей зэрыхунгъаэзм кьыдэжьу, Римма университетым щрегъаджэ, филологие щIэныгъэхэм я кандидатщ. ЩIалитIрэ зы хъыджэбзрэ яIэщи, псори унагъуэ хуэзэщ. ЗэгурыIуэ, акьыл зэрыльэныгъуэм диссертацIэу ту пхахьэкIэу балигъ псори КъБКъУ-м щызэдолажьэ. А псорн узыщыгуфIыкIынми, Iэдэм дэрэжэгъуэ нэхъ ин дыдэ кьеэзытыр, дауи, и кьурэрыльхъэрщ. Жьрасэн, Албэч, Iадам сымэ зыпинщIын щIэныкъым абы.

ИгъащIэ гъандэрэ адыгэм и хьэлкъэ?

- АРАКЪэ-тIэ, Iуэхун дэпъи имыIэу, зи ужь ити зыхуэхъуапси щымыIэу, зипхуэдизкIэ щэсу ежьжьыр игъащIэ гъандэрэ адыгэм и хьэлкъэкIэ, Хэт жиIэн ар и щIыпIэ иIэныжьыр? Къэзпсапl щIэу гугъэ, гумызагъэ Iуэху, хьэмэр щIэщыгъуэ ныхъуэ - кьащIэ уэ?- - дэхьэхъ, и зыгъэпсэхуГъуэ зэманыр зэригъакIуэ щIыкIэм сыщыщIэпхуэнэ, а псалъэхэрщ Iэдэм си упщIэм и жэуапыр кьызэрыщIидзар. - КIэрашэ Тембот и «Шу закъуэ» романым хэт лIыхъужь нэхъыщхьэ Ерыстэм жиIа а псалъэхэр сэ кьызэхъэIами ярейщ. Сыту жыIэмэ, зыкьызэщIэспхъуэту, си закъуэу машинэ ситIыскъэу жьажьэ сыкIуэну сфIэфIщ. Псом хуэмдэу си псэр зыхуэпабгъэр Адыгейрщ. Хэт ищIэрэ, ди адэжьхэм я хэкужьу зэрыщытар араУз пIэрэ? СфIэфIщ гъэмахуэ жэщым гуБгъэ нэщым сигу уафэм ис вагъуэбзм сахэпльэн. Куэдым урегъэупсыс абы: дунейм и кьыщIэдзапIэм, ухьжьыпIэм...

Епсэльар **НэщIэпыджэ Замирщ.**

«Нал цIыкIу» сабий къэфакIуэ ансамблыр илъэс 20 ирокъу

1998 гъэм щэкIуэгъуэм и 2-м кьыззэрагъэпэща «Нал цIыкIу» ансамблым концерт куэд дыдэ щIатащ КъБэрдей-Балъкъэр Республикэм Уэрэсей и кьалэхъэмп, хамэ кьэралхэмп. Зи ныбжьыр илъэс 20 ирикъу гупым и гъэсэн ныбжьыщIэхэм ящIыщ куэд профессиональнэ къэфакIуэ ансамблхэм щолажь. Ансамблым кьратащ КъБэрдей-Балъкъэр, Абхъаз республикэхэм я правительствэхэм, Урысейм Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм къабгъэдэкI ЩIыхь тхыльхэр. Абы «КъафэмкIэ щапхъэ зытрах ансамбль» щIэлъапIэр 1992 гъэм кьыфIащащ. Ар зыжьанэрэ хэтащ Сыхьум кьалэм щекIуэкIыр. Ар зыжьанэрэ щIэнхабзэхэм я дунейпсо фестивалхэм, «Останкино» телес тушем и «Шире круг», «Урысейм и ныбжьыщIэ зэчиифIэхэр» нэтынхэм, «Iуащхьэмахуэ и щIыгу щагъэзащIэ къафэхэр» фIащауэ адыгэ щэнхабзэм и дунейпсо зэхъыбэ прагъэкIуэкIым, Словениемк, Альджыж щыIэзэ тэ Дунейпсо фестивалхэм я лауреатщ, Урысейм и сабий къэфакIуэ гупхэм я къэралпсо зэхьэзэхуэу Волгоград кьалэм щекIуэкIам япэ увыпIэр кьыщихьауэ щытащ. 1995 гъэм, Аксэр хэтащ дирижер цIрыIуэ Сергей Сергей и фондым 2008 гъэм иригъэжьауэ дунейпсо фестивалым.

***Ансамблым и тхьэдэм, нобэ иIэ зэфIэкIым тедгъэпсэльыхьыну дэ зыхуэдгъэзащ абы и кьызэгъэпэщакIуэ, художественнэ унафэщI, Ингуш Республикэм и къэбардей-Балъкъэр Республикэм и къалэхъэмп, хамэ къэралхэмп. Зи ныбжьыр илъэс 20 ирикъу гупым и гъэсэн ныбжьыщIэхэм ящIыщ куэд профессиональнэ къэфакIуэ ансамблхэм щолажь. Ансамблым кьратащ КъБэрдей-Балъкъэр, Абхъаз республикэхэм я правительствэхэм, Урысейм Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэм къабгъэдэкI ЩIыхь тхыльхэр. Абы «КъафэмкIэ щапхъэ зытрах ансамбль» щIэлъапIэр 1992 гъэм кьыфIащащ. Ар зыжьанэрэ хэтащ Сыхьум кьалэм щекIуэкIыр. Ар зыжьанэрэ щIэнхабзэхэм я

Иджы япэу къыттокIуэ

Нэгъэщ1у пэлъэщыртэкъыми, Коллер ираудащ.

«Крылья Советов» (Самар) - «Спартак-Налшык» (Налшык) - 2:0 (0:0). Самар. «Металлург» стадион. Щэк1уэгъуэм и 8-м. Щ1ыхь мин 19 епльащ.

Судьяхэр: Дорошенко (Ейск), Барышников, Цветнов (гIури Мэзкуу щыщщ).

«Крылья Советов»: Лобос, О Бом Сок (Лейпток, 46), Ярошик, Белозёеров, Будылин (Бут, 71), Савин, Тараное, Ковбэ (Эскобар, 84), Бобёр, Тихонов, Коллер.

«Спартак-Налшык»: Хомич, Ятченкэ, Джудович, Амисулашвили, Кисенков, Самсонов, Джатэрыкъ, Дзыхьмыщ1 (Гъэущокъуэ, 62), Мэзыкъуэ, Сирадзе, Фрунзе (Калимуллин, 56).

Топхэр дагъэк1ащ: Савиным, 55 (1:0), Лейптон, 58 (2:0).

Дагъуэ хуащ1ащ Фрунзер Савиныр.

Премьер-лигэм зэрыщыджэгурэ «Крылья Советов» - «Спартак-Налшыкым» иджыри къэс зэи къытек1уатэкъым: Налшык щэк1уэк1а зэ1уащ1ыщыр зэрытемыгъэк1уэуэ ихат, нэгъабэ абы и пэ ильэсми ди щ1алэхэр Самар хэгъэрейхэм 2:1-уэ щефI эк1ат. А щытык1эм гугъэ дигъэщ1ырт, иджыри налшыкдэсхэм я Iуэхур ядмк1ыну. Арщхьэк1э мыгъэрей зэхьэзэхуэм и к1эуэ зыхьмыхуу езыгъэк1уэк1 «Спартак-Налшыкым» аргуэру дигъэгуфIэфакъым.

Дауи, Краснэжан Юрэ и гъэсэнхэр хущ1экъуащ къахуэпсалъэхэм я бжыгъэ ягъэмэщ1эну. Араш Самар щэк1уэк1а зэ1уащ1эр хуабжьу жыдджэру к1ыщ1адзэу ебгъэрык1уэныгъэ лъэщхэр щIрагъэк1уэк1ари. Абыхэм ящ1ыщ ыш Дзыхьмыщ1 Марат бжыгъэр къызэIуихыным мащIэ дыдэщ и1эжар. «Крылья Советовым» и футболистхэр ди гъуэм япэу к1ыщ1ещыр командхэм загъэпсэхуну ик1ыным и эблигъаунщ.

Загъэпсэхуу джэгуп1эм къызэрихьэжу самарэдэсхэм зрачащ ик1и дакъик1ыщым к1ырубгдэу топит1 к1ыхтудагъэк1и, абы к1ыгъэдзыха «Спартак-Налшыкым» адэк1э зыкъыхуэуэжьажьым.

Арати, 2:0-у хэгъэрейхэр теk1уащ. Ди щ1алэхэм, ижь-рей мазэрэ ныкъуэм зэрек1уэк1ым хуэдэу, гукъыдэж къыдатфакъым ик1и турнир таблицэм къыщек1уэхащ.

Урысей Федерацэм и премьер-лигэм хэт адрей командхэр зэрызэддэжгуам и гугъу пщ1ымэ, къэралым и чемпионыщ1э **«Рубиныр»** Тэтэрстаным щыхуIэта гуфIэгъуэ дауэдапщэм игъэбэлъ-рыгъащ. Араш зытеплъхьэ хъунур къэзандэсхэр я стадионым щыджэгуу Грознэ ик1а **«Тэрчым» 3:1-уэ** зэрыхигъэщ1ар.

Мы джэгугъуэм и ужьк1э гурыIуэгъуэ хъуащ зэхьэзэхуэм и дыжьын, жэз медалхэр ЦСКА-мрэ «Динамомрэ» къэзэрылъысынур. Хэт дзэнэрами щызэхэк1ынур иужь махуэрауэ к1ыщ1эк1ынущ. Ар на1уэ ящ1ащ абыхэм я ныкъуэкъуэгъуэу «Спартакымэ», «Амкарымэ», «Зенитымэ» тек1уэныгъэхэр къаэзрыхуэмыхьам.

Командхэр иужьу зэрызэддэжгуар. **«Химким»** (Мэзкуу) - **«Томь»** (Томск) - **1:1, «Спартак»** (Мэзкуу) - **«Локомотив»** (Мэзкуу) - **0:1, «Шинник»** (Ярославль) - **«Сатурн»** (Мэзкуу щыщ) - **0:1, «Химкиным»** (Мэзкуу) - **«Луч-Энергия»** (Владивосток) - **2:0, «Москва»** (Мэзкуу) - **ЦСКА** зэ1ущ1эр щек1уэк1ар дигъэзэпшъхьщ.

Мыгъэм иужь дыдэу «Спартак-Налшыкым» щэк1уэгъуэм и 16-м премьер-лигэм хьыхь джэгугъуэ и стадионым щриг-гъэк1уэк1ынущ. Сыхьэтыр 14-м абы къригъэблэгъэнущ премьер-лигэм кхыхнэну хуащ1эку «Химкиным».

Нэгъэщ1у пэлъэщыртэкъыми, Коллер ираудащ.

Футбол

Зэ1ущ1э нэужьым

КРАСНОЖАН Юрэ, *«Спартак-Налшыкым» и тренер нэхъыщхьэ:*

Самарэдэсхэр очкоищым нэхъ хуэныкъуэт

- Зэ1ущ1эр хъарзынэу къыщ1эддзат. Джэгум щ1ымыдзэ щыкI дызэрызэгурыIуэр щ1алэхэм тэмэму я гъэзащ1эр, топыр хьэрхуэрэгъуэм къытрахыуэр гъуэм ебгъэрык1уэрт. Ауэ «Крылья Советовыр» тек1уэныгъэм нэхъ хуэныкъуэу къыщ1эк1ащ. Тепщэныгъэм ущ1эбэнын хуейщ, арщхьэк1э ди гъуэмк1э дыкъыкIуэтыжащ.

- **Коллер и джэгук1эр дауэ къыфIыщыхьуа?**

- Зэрыщыту къапщтэмэ, футболистым дыпалъэщащ, ауэ а лэжьыгъэм гъуащхьэхъумэ куэдыIуэ хуэхтхэн хуей хъуащ. Абы и зэранщ топитIыр къызэрытхудагъэк1ар.

СЛУЦКИЙЛеонид, *«Крылья Советовым» и тренер нэхъыщхьэ:*

Джэгук1э хъарзынэ къэдгъэлъэгъуащ

- Зэ1ущ1эм и япэ Iыхьэм дунейм и щытык1эм ди джэгук1эм зэхъуэк1ынагъэ гъэрхэр хилъхьащ. Топ цанлъэр т1эщ1э-к1ыуэрэ налшыкдэсхэм контратакэ псынщ1эхэр къызэрагъэпэщащ. Г1ыпэм Iыхьэм ди джэгук1эр нэхъ зэтедухуэжащ и1ки ик1и ехъулIэныгъэ хъытхуахьащ. Си гуапэщ Лейптон джэгуп1э губгъэм къыхьэу топ зэрыдигъэк1ар.

- **О Бом Сок сыт щ1эпхъуэжар?**

- Щ1алэм фэбжь игъуэтат.

- **Будылин сыт и лажьэр?**

- Ари араш. Фэбжьхэм я хьэлъаг1ыр УЗИ нэужьым къэтщ1эныщ.

- **Сыт зэ1ущ1эм щищ1идзэм Бут джэгуну къыщ1умыгъэхьар?**

- Нэхъапэк1э «Шинникым» дедгъэк1уэк1а зэ1ущ1эм Белозеров - Ярошик гъуащхьэхъумэ зэпыщ1эныгъэр фIыуэ джэгуащ. Абы къыхэк1ик1э зыгуэр хъуэжьыр хуейуэ къэслыатхьэм. Къищынэмыщ1ауэ, футболистыр ЮАР-м и командэ къыхэхам ираджащ и1ки «Тэрчым» дедгъэк1уэк1ыну зэ1ущ1эм зэрыхэмытыщIыныр къэтлъытэри, зи гугъу тщ1ахэр дгъэхъэзырым нэхъ къэтщтащ. Шэч хэмылъу, Бут ди футболист нэхъ льэщхэм ящыщщ.

МЭЗКУУ Къанщобий.

ЖЫЛАСЭ Зауэ.

Тек1уэныгъэм ущ1эбэнмэ, мыпхуэдэ уэсри зэрам къыпхуэхъуфынукъым.

Премьер-лигэм зэхъэзэхуэр зэрыщек1уэк1ым и тепльэр

Командхэр	Дж.	Къ.	З.	ФI.	Т.	О.
1. «Рубин»	**28**	**18**	**6**	**4**	**43-20**	**60**
2. ЦСКА	**27**	**14**	**8**	**5**	**45-22**	**50**
3. «Динамо»	**28**	**14**	**8**	**6**	**38-28**	**50**
4. «Амкар»	28	12	9	7	27-21	45
5. «Зенит»	28	11	11	6	55-35	44
6. «Крылья Советов»	28	11	11	6	42-25	44
7. «Спартак»	28	11	10	7	40-34	43
8. «Локомотив»	28	11	8	9	32-29	41
9. «Москва»	27	8	11	8	28-29	35
10. «Тэрч»	28	9	7	12	25-38	34
11. «Спартак-Налшык»	**28**	**8**	**7**	**13**	**28-36**	**31**
12. «Сатурн»	28	7	10	11	25-29	31
13. «Томь»	28	7	8	13	23-36	29
14. «Химки»	28	5	9	14	31-50	24
15. «Луч-Энергия»	**28**	**3**	**11**	**14**	**22-48**	**20**
16. «Шинник»	**28**	**4**	**6**	**18**	**24-48**	**18**

«Крылья Советов» (Самар) - «Спартак-Налшык» (Налшык) - 4:1 (2:0). Щэк1уэгъуэм и 7-м. Самарэ. ВВС-м и ЦСК-м и стадион. Щ1ыхь 800 епльащ.

Судьяр: Старков (Тольятти), **«Крылья Советов»:** Юрченкэ (Москвин, 58), Ткаченкэ, Политевич, Шустиков, Засеев, Киселев, Кузьмин, Буздовский (Попков, 72), Лысков, Подрезов, Рушницкий (Попов, 62).

«Спартак-Налшык»: Кращенкэ (Щоджэн Аз., 46), Щоджэн Ас. (Степанов, 46), Васин, Щэрий, Карауш, Шернас (Патяк, 46), Балькъэр, Бырхъэм, Бикмаев (Фелипе, 46), Пьубк (Михеев, 78), Къажэр.

Дагъуэ хуащ1ащ Бикмаевымрэ Шернасрэ.

Хэгъэрейхэм зэрахуэфащ1у, самарэдэсхэм я командэм зэ1ущ1эр зэрыщ1идзэу тепщэныгъэр иубыдащ. «Крылья Советовыр»ебгъэрык1уэ зэпытт. Апхуэдэу *7*-нэ дакъик1ькъм ди гъуащхьэхъумэхэр Рушницкэм тепльэкъуек1ри, бжыгъэр къызэIуихыну Iэмал иратащ - 1:0.

Щ1алэгъуалэ зэпеуэ

Я лъэр щ1иудащ

Зэ1ущ1эр зэрыщ1идзэу къыхудагъэк1а топым ди щ1алэхэм я лъэр щ1ыдат, Iэнкун хуиат Налшыкдэсхэм тэмэму зыIэпахьыфыртэкъым. Арк1ыгъэсэбэпащ «Крылья Советовым», бжыгъэр къызэIуэпыха Рушницкэм топыр гъуащхьэхъумэхэм Iэзэу яблихри, лъэщу еуащ - Кращенкэ абы къыхуегъэзэжакъым - 2:0.

Налшыкдэсхэм я джэгуп1эм зрагъэк1ащ къымыщ1 тренер нэхъыщхьэ Гъубж Вячеслав етIуанэ Iыхьэр щыщ1идзэжым ирихьэлIэу зэхъуэжк1ыныгъэхэр игурагъэк1ащ. Гъуащхьэ гтри яхэту абы щ1алиплI дкэгуп1э губгъуэм ирагъэк1ащ.

Къызэрыщ1эк1амк1э, лэжьыгъэ псори псыхэк1уадэт. ЕтIуанэ Iыхьэр зэрыщ1идзэжрэ дакъик1ыптху дэк1уэ арат «Крылья Советовым» и гъуащхьэхъумэныкъуэ Кузьмин бжыгъэр 3:0-м щынигъэсам. Самарэдэсхэр зэуэ дэтхэнэ топри гъуэм занщ1эу дыдэр т.

Ди командэм и пщ1эр хьэрхуэрэгъуэхэм хэутэн дыдэ яригъэщ1ак1ым Бырхьэм Къантемыр. Набдзэгубдзапльагъэр зыфIэк1уэда «Крылья Советовым» и гъуащхьэхъумэхэм ик1ыпик1ыхри, щ1алэр щ1ыуэ топым я деж къыщ1ыувыIэрт, зэм зымащ1эк1э гъуэм текуэрт зэгъэк1ым.

Дауэ хъуами, зэ1ущ1эм к1эух псалъэр «щ1ыжызыIар» хэгъэрейхэрщ. ТопитI къытхудэзыгъэк1а Рушницкэм и пIэк1э джэгуп1э губгъуэм къихьа Поповым наIуэ ящ1ащ хьуэжыкIафIэ зэхьэжащ. Зэ1ущ1эр иухыным дакъик1ьэ зыбжанэ фIэк1а къэмынэжауэ абы Щоджэн Азэмэт и гъуэр «хигъэщ1ащ» - 4:1.

«Спартак-Налшыкым» и щ1алэгъуэ командэм иригъэк1уэк1а зэ1ущ1э 28-м и ужьк1э турнир таблицэм еянэ увыпIэр щ1ыгъщ.

Щыгъуаэз фыхудощ1адрей командхэр зэрыщ1идзэгам: **«Химки»** (Химки) - **«Томь»** (Томск) - **0:2, «Шинник»** (Ярославль) - **«Сатурн»** (Мэзкуу щыщ) - **4:4, «Спартак»** (Мэзкуу) - **«Локомотив»** (Мэзкуу) - **1:0, «Амкар»** (Пермь) - **«Зенит»** (Санкт-Петербург) - **0:0, «Рубин»** (Къэзан) – **«Тэр ч»** (Грознэ) - **1:1, «Динамо»** (Мэзкуу) - **«Луч-Энергия»** (Владивосток) - **2:3, «Москва»** (Мэзкуу) - **ЦСКА** (Мэзкуу) - **1:0.**

КЪЭХЪУН Бэч.

Щэнхабзэмрэ гъуаздж эмрэ

Ростропович Мстислав папщIэ

Апхуэдэ фIэщыгъэщIэм щIэту Самарэ къалэм макъамэ фестиваль къыщыгъэIуахащ. Мы къалэм гуапэу тепсэльыхьу щытат Ростропович, ильэс куэдкIэ хамэ жэрал щыпсэуэ нужьи, къызджрГъэзэжар Самарэт.

АБЫ ХЭТЫНУЩ дирижер щ1эрыIуэ Гергиев Валерий, Маринскэм театрым и симфоние оркестрымрэ и зэрэджыIакIуэхэмрэ, виолончелистхэм я VII зэ1ущ1эр Ростроповичым и щ1эк1э къызэрагъэпэщ1ам и гран-при саугъэтыр зыхуагъэфэща Васильевэ Татьянэ, нэгъуэщ1хэри.

Фестивалым и хьэщ1энущ балеринэ Плисецкэ Майерэ композитор Щедрин Родионрэ. Фестивалым утыку кхыщ1рахьэнущ Щедрин и «Лолита» оперэм и етIуанэ Iыхьэр, Прокофьев Сергей виолончелымрэ оркестрымрэ папщIэ итха и симфониер, Шостаковичи Дмитрий и епщ1ык1утхуанэ симфониер.

Бзэгузехьэу щытауэ жалэ

Дуней псом щыщ1эрыIуэ тхак1уэ Кундерэ Милан полищэм ядалажьэу щытауэ жалэу хьэрГъэщыргъэшхуэ къыщ1этащ литературэм и хэку Чехием.

ГАЗЕТХЭМ ящ1ыщ зым тхыгъэ къытехуащ Кундерэ щыстудентам щыгъуэ полищэм бзэну ихьу, и ныбжьэгъэ у-диссидентым абы и зэранкIэ тутнакъэщ1ам ильэс 14 щигъэк1уаэу жаIэу яту.

Тхьэмахуэ к1уам Чехием и телевидензмкIэ ек1уэк1ащ Кундерэ и блэк1ам теухуа нэтын. Абы къыхэзрыхьэщ1амкIэ, залымыгъэ щыхэрахьа ильэсхэмрэ абы щыгъуэм къэралым и унафэр зыIэщ1эльа щ1ыхуэхэмрэ я Iэужьыр зыдж институтым полищэм и архивым къыхихащ коммунист унафэщ1хэм ящ1эщ1эта Дворжочек Мирослав ябубыдыжмкIэ Кундерэр зэрадэIэпыкъуэм щыхьэт техьуэ тхыгъэ.

Тхак1уэм и гъащ1эр къызэрек1уэк1ам щыгъуаэзэхэм ящ1э 1968 гъэм советыдзэхэр Чехословакием ихьа нэужь, езы Кундерэр Милан диссидент зэрыхьуар, Франджым щыпсэуну зэрыIэпхъуар, «Книги и забвения» тхылъыр къыригъэк1а нужь, Чехословакием и гражданствэр зэрытрахар.

ЛитературэмкIэ Нобель и саугъэтыр зыхуэгъэфэщапхъэу зи цIэр къраIуэхэм иужьрей ильэсхэм зэпымычу Кундерэ ящ1ащ. Ар щыпсэур Франджыращ, зэрытхэри а къэралым и бзэрщ.

Унагъуэ, сабий фильмхэр

Новосибирск щек1уэк1ащ унагъуэ, сабий фильмхэм я япэ дунейпсо фестиваль. «Унагъуэ» фестивалым и президентыр Урысей Федерацэм и цIыхубэ артистхэр Алферовэ Ириндж.

АБЫ КЪЫЗЭРЫХИГЪЭЩ1АМКIЭ , зэ1ущ1эм щагъэльэгъуащ фIым я фIыжу къальыта режиссер лэжьыгъэхэр.

Къэрал 15-м щ1ыщ кинематографистхэр зыхэта зэхъуэхъэм ящ1ащ художественнэ, анимацэ фильму 80-м щигъу.

Григорович Юрий и лэжьыгъэщIэ

Краснодар дэт Музыкэ театрым ящ1эу щагъэльэгъуащ *Григорович Юрий* и гъэзэ-щ1ая красавца» балетыр, 1963, 1973 гъэхэм Театр Иным щигъэзэуар.

КРАСНОДАР къалэм утыку кхыщ1рихьа мы лэжьыгъэм Григорович щихьумащ Петипа Мариус и балетым кхыхэщ1 классик къэхьэ-к1эр, ауэ езым и Iуэху бгъэдыхьэк1э гъэщ1эгъэнхэри кхыщ1игъэсэбэпащ. Партие нэхъыщхьэр, Авророр принцессэм ейр, зыгъэзэщ1ар Театр Иным и солистхэр Капцовэ Нинэщ.

Зэхуэдэхьэсар

ИСТЕПАН Залинэщ.

Хъуэхъу

Щ1эджэм куейм хьыхь Лашынкъей къуажэм щыпсэу Къуэзэпльыжь Борис Залымджэрий и къуэр къыщ1ащ1ыуэ махуэщ, ильэс 60 ирокъурп, дохъуэхъу

ПщIэ зыхуэтщ1, фIыуэ тлъагъу Борис! Нобэ уи махуэшхуэр уогъэтлъапIэри, дынохъуэхъу псом я щхьэ уэынщагъэр уиIэу, уи жьэгур, хъэщ1э етIыгъэхыпIэрэ уналIэ махуэу, уи егъэджак1уэ Iэщ1агъэм и хъер пльагъуу упсэуну ди гуапэщ. Уи щхьэгъуэгъэ къыпIкъуэту, гъащ1эм и Iэфыгъэ псори зыхэпщ1эу, уи быным я насыпым уригушхуэу куэдрэ дяпэ ятныну Къъэм жиIэ.

Уи унагъуэр, уи бынхэр, уи Iыхьлыхэр.

КъБР-м щыIэ МВД-м

Ахъшэ пэк1уэу, жэуапри щхьэщ1ахыу

Жэпуэгъуэм и 15-м щ1ыщ1эз «Iэщ» лэжьыгъэм и етIуанэ Iыхьэр республикэм зэрыщек1уэк1ым теухуауэ щытащ Къэрал к1уэщ1 Iуэхуэхмк1э министерству КъБР-м щыIэм щ1ыхэхта зэ1ущ1эр.

ЖУРНАЛИСТХЭМ щепсалъэм МВД-м и лицензэ къудамэм и инспектор нэхъыжь **Жабоев Магомед** къызэрыхигъэщащ, хабзэм къемызэгъыу яхъумэ Iэщ1эр, абы иралъхьэ щэхэр, къагъауэ пкъыгъуэхэр щ1ыхуэм щ1Iэк1э, абы щыгъуэми уголовнэ жэуапым ирамышалIэу, ятыну хуит зыщ1 Iыхьэгъэр зыдэу ирагъэк1уэк1ауэ щытащ 2006 гъэм и к1эм. Абы щыгъуэ ятащ сом 1 мелуанрэ мин 41-рэ и уасэ Iэщ1эфащэ зэмылIэужьыгъуэу 243-рэ.

Дызэрыт ильэсым «Iэщ» лэжьыгъэм и япэ Iыхьэр мэлыжьыхьым и 1-м щ1ыщ1идзауэ накъыгъэм 1 щ1ыпIэ ек1уэк1ащ. А лъэхъэнэм къриубыдэу хабзэхъумэ органхэм ирахьэлIащ сом мин 698-рэ и уасэ Iэщ1эу 168-рэ. Къата Iэщ1фащэм пэк1уэ щ1Iэр щ1ыхуэхм нэсу я1эрыхащ.

- Гу зэрылъыфтащи, к1уэ пэтми бжыгъэр йох, апхуэдэу щ1ыщ1ыткIэ, хабзэм къемызэгъыу яхъумэ Iэщ1эр нэхъ мащIэ мэхъу. Мы гъэм ек1уэк1 «Iэщ» лэжьыгъэм и етIуанэ Iыхьэм зэрыщ1идзэрэ къатахэр куэд хъуркъым. Ауэ, зэрыхабзэщ1ри, щ1ыхуэхэр нэхъ жыджэру Iуэхум к1ыщ1ыхьхэр ар и к1эм щынэблагъэм дежщ, - жиIащ Жабоевым.

Иджыри зэфигу к1эдгъэк1ыжыщ1ри, хабзэм къемызэгъыу яхъумэ Iэщ1эр хэгъэзыхь щымыIэу зыт щ1ыхуэр уголовнэ жэуапым ирашалIэркъым, ягъэуа уасэм тету пэк1уэ ахьщэри ират.

УЭРДОКЪУЭ Женя.

Республикэм и хабзэхъумэ Iэнатlэхэм лэжьыгъэ ныкъыкIахэр ирагъэк1уэк1 Iэщ1эк1э зыщ1щ1эзыуэхэм бзаджащ1э гупхэм хэтхэр убыдыным, хабзэм къемызэгъыу зэрагъак1уэ къагъэуэ Iэмэпсымэ Iэрыщ1эр, Iэщ1эр, щэхэр къатехьыным теухуауэ.

2008 гъэм жэпуэгъуэм и 30-м КъБР-м щыIэ МВД-м, Урысей ФСБ-м и Iуэхуэщ1апIэу КъБР-м щыIэм и лэжьакIуэхэм Налшык къалэ Кировымрэ Байсултановымрэ я уэрамхэм я зэхэк1ыпIэм дежь щ1ыбыдащ ВАЗ-2107 автомашинэр, бзаджащ1э шынагъуэ, щэнейрэ суд зытращ1ыхьа, 1977 гъэм къалъхуа Хубиев Алим зэрысар. Ар щ1эпхъаджагъэ хьэлъэхэр зэриIэкIыну щ1ыпхъаджащ1э бзаджащ1э гупхэм хэтхэр убыдыным, хабзэм къемызэгъыу зэрагъак1уэ къагъэуэ Iэмэпсымэ Iэрыщ1эр, Iэщ1эр, щэхэр къатехьыным теухуауэ.

Хубиев А.С. щ1ыбыдым Iэщ1эк1э къапэувыну хэтащ.

Щ1Iэпхъаджащ1эр къыщащ1ым къытрахащ ПМ кIэрахъуэр, ший зэрылъ шалъэр, мм 9 хъу щэуэ 16 зэрылъ целлофан пакет.

А махуэ дыдэм Прохладнэ къалэм и Свободэ уэрамым тет уней щ1апIэм щ1ыбыдащ Хубиевт А.С. и пашэгъу, бандэ гупхэм жыджэру хэт, КъБР-м и цIыхуэхэм яхуэгъэзауэ щ1эпхъаджагъэ хьэлъэхэр зэриIэжьам къыхэк1ыну къалъыхьэу, 1983 гъэм къалъхуа Жылэ Рустам.

Жылэ Р.Х. здэщ1ыпэ псэупIэр къыщащ1ым къыщ1ащ1ахащ: Ф-1 гранатэ, Калашников автоматым и шалъэрэ пIэтIрон 50-рэ, Макаров кIэрахъуэм и кIэрахъуэлъэ, камуфляж фащэ, куэдрэ зэпымыхьэ ерыскъыхэхкIэхэр, хущ1ъуэхэр, экстремист литературэ, компас, спирт гъущ1э, щак1уэ мафIэдз.

Сыхьэт зыбжанэк1э нэхъ гувауэ Прохладнэ - Ново-Полтавскэ гъэзуэм и 1-нэ километрым дежь къыщ1агъэуэ щ1ыжызыIар» хэгъэрейхэрщ. Топитl къытхудэзыгъэк1а Рушницкэм и пIэк1э джэгуп1э губгъуэм къихьа Поповым наIуэ ящ1ащ хьуэжыкIафIэ зэхьэжащ. Зэ1ущ1эр иухыным дакъик1ьэ зыбжанэ фIэк1а къэмынэжауэ абы Щоджэн Азэмэт и гъуэр «хигъэщ1ащ» - 4:1.

«Спартак-Налшыкым» и щ1алэгъуэ командэм иригъэк1уэк1а зэ1ущ1э 28-м и ужьк1э турнир таблицэм еянэ увыпIэр щ1ыгъщ.

Щыгъуаэз фыхудощ1адрей командхэр зэрыщ1идзэгам: **«Химки»** (Химки) - **«Томь»** (Томск) - **0:2, «Шинник»** (Ярославль) - **«Сатурн»** (Мэзкуу щыщ) - **4:4, «Спартак»** (Мэзкуу) - **«Локомотив»** (Мэзкуу) - **1:0, «Амкар»** (Пермь) - **«Зенит»** (Санкт-Петербург) - **0:0, «Рубин»** (Къэзан) – **«Тэр ч»** (Грознэ) - **1:1, «Динамо»** (Мэзкуу) - **«Луч-Энергия»** (Владивосток) - **2:3, «Москва»** (Мэзкуу) - **ЦСКА** (Мэзкуу) - **1:0.**

КЪЭХЪУН Бэч.

Гу зылъытапхъэ

Дзэ къуулыкъур - контрактк1э

Кавказ Ищхъэрэ дзэ округым контрактк1э къуулыкъу щащ1эн папщIэ Налшык къалэм и дзэ комиссариатым къыхех зи ныбжьыр ильэс 20-м щ1ыщ1эдзауэ 40-м нэс щ1ыхуэ запасым щыIэкъым.

АБЫХЭМ лэжьапщIэу иратынущ сом мин 25-рэ, нэхъыбэ.

Дзэ къуулыкъур контрактк1э езыхьэк1ыну хуейхэм Налшык къалэм и комиссариатым зыхуагъазэ хъунущ мы адресымк1э: Краснoармейскэ уэрам, 26, пэш 24. Телефоныр:**44-10-83.**

Теплъэгъуэхэр

Iуащхьэмахуэ льапэ и ищхьэрэ лъныкъуэмк1э.

Щ1эпхъаджащ1эхэр яубыд

выащ 1989 гъэм къалъхуа бахъсэндэсым зэригъаIуэ ВАЗ-2106 автомашинэр, мы гъэм ядыгъуэ, Налшык щыпсэу щ1ыхубым и ВАЗ-21009 автомашинэр и къэрал номерхэр зытельыр.

Автомашинэр кхыщащ1ым къытрахащ: Калашников автоматэу 1 мм 5,45 хъу щэхэр зэрылъ шалъэхэр ящ1ыгъуу. Iэщ1эр кхыщ1ащ1эсэбэпыным хуэгъэпсат. Апхуэдэуи кхытрахащ АК-м и шалъэ уэздауэ 2, уэздауэ, щхьэхуэзу зэк1уэщ1ыльу щэ 22-рэ.

Псори зэхэту кхытрахащ ши 144-рэ.

Кхытраха Iэщ1эмрэ абыхэм иралъхьэ щэхэмрэ КъБР-м щыIэ МВД-м и эксперт-криминалист центрым ягъэхьащ, «Криминал Iэщ» базэм хэтмэ, хъапщытэн папщIэ.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и хабзэхъумэ органхэм фIыщIэ хуащ1 щIэпхъаджащ1эхэм ебэныныкIэ закъыщIэзыгъак1уэхэм ик1и республикэм и цIыхуэхэм кхыводащ Хубиевт А.С. и пашэгъу, бандэ гупхэм жыджэру хэт, КъБР-м и цIыхуэхэм яхуэгъэзауэ щIэпхъаджагъэ хьэлъэхэр зэриIэжьам къыхэк1ыну.

Мыхьэнэ зиIэ хэубар кхызыбгъэдэкIыр хэтми хэIуцIыIу ящ1ыныкъым, ахъшэшхуэ иратынущ.

Телефонхэр: КъБР-м щыIэ МВД-м: 40-49-10; КъБР-м щыIэ МВД-м Уголовнэ къэлъыхьэзыгъэмкIэ и управленэ: 47-65-82; УФ-м и прокуратурэм Следственнэ комитету КъБР-м щыIэм: 40-46-13.

КъБР-м и хабзэхъумэ Iэнатlэхэм зыуэ щыт я хъыбарегъащIэ Iуэхущ1апIэ зэгуэт.

Хъыбарегъащ1э

Къэбэрдей драмэ театрым фрегъэблагъэ

Щоджэнц1ыкIу Алий и цIэр зезыхьэ Къэбэрдей драмэ театрым щэкIуэгъуэ мазэм мыпхуэдэ спектаклхэмрэ зэ1ущ1эхэмрэ щек1уэк1ынущ:

Щ1эк1уэгъуэм и 18-м

Абу-Бакар Ахьмэтхьан. **«Алмэстыхэр»** *(гушыI э).*

Щ1эк1уэгъуэм и 20-м

КъБР-м и цIыхуэ артистхэр Щэрмэт Людмилэ и творческэ пшыхь.

Щ1эк1уэгъуэм и 25-м

Думэн Мурадин.**«Уэлий и парашют»** *(гушыI э).*

Щ1эк1уэгъуэм и 27-м

Рей Куни. **«Щ1ыхухъур, щ1ыхубзыр, хьэдэ мыщ1ыхур...»** *(гушыI э).*

Театрым и хуэ жестиненэ унафэщ1ыр Урысей Федерацэм щ1ыхъ зиIэ и артист Щ1ыбзыхъуэ Басирщ.

Щ1ыщ1идзэр сыхьэт 18-рэ дакъик1ь 30-рщ.

Телефонхэр: **42-64-94, 42-33-89.**

Редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ ЖьэкIэмыхъу Маринэ

РЕДАКЦэМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР

Хьэфыщ1э Мухьэмэд (редактор нэхъыщхьэ), **Ширдий Маринэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **Жылаэ Маритэ, Льостэн Муэ, Ныбжьэ Таисэ, Уэрдокъуэ Жансурэт, Хьэжыкъарэ Алик, Шал Мухьэмэд.**

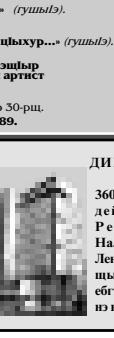

ДИ ХЭЩIАПЭР

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Ленинымрэ и щ1эк1э щ1ыIэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщ1ан э къатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ Iуэхуэхмк1э - 42-22-86; къуажэ гъащ1эмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щ1ыхабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ Iуэхущ1апIэхэм зыщ1ежьэныжьмкIэ - 42-60-53; хъыбарыщ1эхэмк1э, спортымрэ пиксымэхмк1э - 42-22-88; етъэщ1эжьнэгъэмрэ щ1эныгъэмк1э - 42-63-64, 47-32-15; зэдзэк1ак1уэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтериеи - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхущ1апIэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм къыщ1ыхьа бжыгъэхэм, къыщ1эта Iуэхугъуэхэм я пжагъымкIэ ахэр зытхахэм пэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху епльыкIэр зэтехуэ зэныту щытк1ым.

Газетыр Iэ тельдахэм яхуэхьыщыр и пщ1э дэлъщ КъБР-м федеральнэ пошт зэпыщ1эныгъэхэмк1э и управленэм.

Тел.: 42-06-51, 42-19-59.

Газетыр щ1ымкIэ жэуап ехь КъБР-м и "Роспечать" АО-м.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №11-0065-м щ1эту ятхащ.

Зы ильэсым газетыр 250-рэ къыдок1.

КъБР-м Щ1ыхабзэмрэ хъыбарегъащ1э Iэнатlэхэмк1э и министерствэм 1905 гъэм щыIа Революцэм и пIэр зезыхь и полиграфкомбинат, Налшык къ., Ленинымрэ и цIэк1э щыIэ уэрам, 33, телефоныр 42-35-75.

Мы къыдэк1ыгъуэм елъытыжьхэм: **жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Къанщокъуэ Эллэ, редактору Тхьэмокъуэ Барэбий, корректорхэу Щоджэн Инэ *(1,2-нэ нап.)*, Табыщ Динарэ *(2,3-нэ нап.)*, корректорхэм я дэIэпыкъуэгъу Хьэфыщ1э Марьянэ. *Компьютерк1э газетым и теплъэр щ1ащ:*** **Щак1уэ Мадинэ, Мэлбахьуэ Анжелэ, *сурэтыщI* Бицу Жанэ.**

Номерыр "Адыгэ псалъэм" и компьютер Iэнатlэм щагъэхьэзырац.

Газетым Iэ тедзэн куэдрэ щыIэ сыхьэт 20.00-м.

Щ1ыгъэдзар сыхьэт 20.00-рщ.

Индексыр 51531● Тираж 10.010● Заказ №3686